

DOMOVINA

Upravištvo „Domovine“ v Ljubljani, Prešernova ulica 54
Uredništvo „Domovine“, Miklošičeva cesta 16, Telefon 72

Izhaja vsak petek.

Naročnina za tuzemstvo: štetletno 7[—]50 Din, polletno 15 Din, celoletno 30 Din; za inozemstvo: štetletno 18 Din, polletno 24 Din, celoletno 48 Din.

Sijajna manifestacija za načela SDS

Takšnega zborovanja Ljubljana še ni videla — Nad 7000 zborovalcev — Svetozar Pribičević viharno pozdravljan — Za enakopravnost vseh treh plemen — Za enake davke po vsej državi

Minulo nedeljo je manifestirala Ljubljana na veličasten način za načela Samostojne demokratske stranke. A ne samo Ljubljana, tudi dežela je poslala na manifestacijski shod SDS številne zastopnike, da vidijo in čujejo predsednika naše stranke, ministra n. r. in narodnega poslanca Svetozarja Pribičevića, in da se prežeti z novim pogumom vrnejo domov k novemu delu za zmago idej Samostojne demokratske stranke v korist Slovenije in naše skupne domovine, ljubljene Jugoslavije.

Nedeljski manifestacijski shod SDS v Ljubljani je dokazal, da naša stranka v Sloveniji neprestano pridobiva na moči in da ni bila nikdar tako močna in složna kakor v tem času, ko se mora boriti na dve strani, proti radičevsko-radikalni vladi in proti klerikalizmu doma. Nad 7000 zavednih naprednih mož iz vseh stanov se je zbralo v Ljubljani minulo nedeljo v obsežni sokolski dvorani na Taboru, da pokažejo svojo trdno voljo, doseči zmago načel SDS v naši državni politiki. Tako veličastnega shoda še ni videla bela Ljubljana, četudi je v nedeljo mnoge zadržalo slabo zimsko vreme doma.

Prihod Svetozarja Pribičevića.

Vest, da pride v Ljubljano predsednik naše SDS g. Svetozar Pribičević, naš voditelj in boritelj za svobodo, bratstvo in enakopravnost Jugoslovenov, je zbudila radost gotovo v srcih vseh zavednih in naprednih Slovencev.

Predsednik SDS g. Svetozar Pribičević s spremstvom se je pripeljal v Ljubljano v soboto ponoči. Že med vožnjo po Sloveniji, tako v Brežicah, na Zidanem mostu in drugod so ga na kolodvorih pričakovali zastopniki naših krajevnih organizacij ter mu sporočali pozdrave pristašev SDS. V Ljubljani na kolodvoru so ga pozdravili v imenu organizacije SDS za ljubljansko oblast njen predsednik, minister n. r. in narodni poslanec dr. Gregor Žerjav, bivši minister dr. Albert Kramer ter številni drugi zastopniki organizacij SDS.

Svetozar Pribičević navdušeno pozdravljen.

Naravnost veličasten je bil sprejem Svetozarja Pribičevića v nedeljo dopoldne na Taboru in potem v zborovalni dvorani, ko se je pojavil na govorniškem odru. Navdušeno pozdravljanje kar ni hotelo ponehati, z balkonov in galerij pa se je vsipal nanj in njegovo spremstvo dež cvetja, ki ga je metalo napredno ženstvo.

Otvoritev zborovanja.

Shod je otvoril burno pozdravljen predsednik ljubljanske oblastne organizacije SDS

narodni poslanec dr. Gregor Žerjav, ki je pozdravil Svetozarja Pribičevića med viharnim odobravanjem nabito polne dvorane kot glavnega borca za narodno in državno edinstvo, moža ravne črte, borbenega značaja, zastopnika svobodomiselnih in socialno-naprednih načel, Srba, ki enako čuti s Hrvati in Slovenci.

Nadalje je pozdravil predsednika mestne organizacije v Beogradu, bivšega ministra Miloša Savčiča, narodnega poslanca Oligorija Božoviča iz Makedonije, predsednika SDS delegacije v zagrebškem občinskem svetu dr. Jurišo, zastopnike organizacije SDS v mariborski oblasti pod vodstvom njenega predsednika dr. Lipolda in poslanca dr. Pivka kakor tudi vse ostale goste in zborovalce. Pozdravu dr. Žerjava so sledile navdušene ovacije zborovalcev vsem voditeljem SDS.

Predsedstvo zbora.

Na predlog dr. Žerjava je bilo izvoljeno med splošnim odobravanjem naslednje predsedstvo zborovanja: predsednik dr. Albert Kramer; podpredsedniki: Fran Gorazd, šolski ravnatelj v Ljubljani; Janko Ravnik, delavec na Jesenicah; Josip Matjan, posestnik v Vižmarjih; Franc Martinšek, poštni poduradnik v Ljubljani, in gospa Julka Povšnerjeva iz Kokre; tajniki: Franc Primožič, mizarjski mojster v Ljubljani; Vladimir Smole, tehnik v Ljubljani; Franc Pančur, posestnik v Zgornjem Tuhinju, in Janko Grašič, delavec v Šiški.

Nato je govoril, živahno pozdravljen, predsednik zbora dr. Albert Kramer, ki se je zahvalil zborovalcem za pomet zborovanja, kakršnega še ni videla Ljubljana. Naglašal je, da se državnopravni boji nagibajo h koncu in da je po sedmih letih boja z glavnim nasprotnikom, radičevskim separatizmom, zmagala edinstvena misel. Sedaj prihaja na vrsto rešitev raznih gospodarskih, kulturnih in socialnih vprašanj, ki se doslej niso mogla rešiti zaradi separatističnih in reakcionarnih ovir naših nasprotnikov. V velikem boju za državno in narodno misel je zmagala SDS in prepričani smo, da bomo zmagali tudi v vprašanjih, ki ovirajo razvoj napredne Jugoslavije in zlasti Slovenije, ker vemo, da je gospodarska rešitev našega slovenskega ljudstva predvsem v veliki unitaristični misli, ki jo dosledno zastopa SDS.

Govor Svetozarja Pribičevića.

Nato je pričel govoriti, znova viharno pozdravljen, predsednik SDS Svetozar Pribičević. V početku svojega govora je poudarjal, da so napredni Slovenci od nekdašnji gojili misel jugoslovenskega edinstva ne glede na plemena in pokrajine, zaradi česar je naša država tudi sad njihovega dela in trpljenja.

Zmaga državnega in narodnega edinstva.

Naglašal je, da smo mi samostojni demokrati po svojem čuvstvomljanju zares skupno Srbi, Hrvati in Slovenci, a istočasno tudi Jugoslovenci. To naše edinstvo ni prazna beseda in smo ga že od nekdašnji zastopali. Če so samostojni demokrati kdaj uporabljali ostre ukrepe proti separatističnemu gibanju v državi, potem se mora vzeti na znanje, da je sam vodja najbolj separatistične akcije Stepan Radić izjavil pred nekoliko tedni v Narodni skupščini, da je bilo to z državnega stališča prav in potrebno. In Radić mora že vedeti, kaj je državna potreba, da je moral kapitulirati. Ako pravi danes dr. Korošec, da je bilo to nasilje, potem moramo reči, naj ne bo bolj papeški kakor papež in naj ne bo bolj radičevski kakor Radić. Kapitulacija radikalnejšega separatizma v naši državi je uspeh naše politike.

Tudi vse dosedanje delo na gospodarskem, kulturnem in socialnem polju je bilo izvršeno s trudom naše stranke.

Proti klerikalizmu.

V Sloveniji imamo najhujše zastopnike separatizma v klerikalizmu, ki je bil že pred vojno naš sovražnik kot zastopnik črnotunene avstrijske politike. Po vojni pa dela na to, da se odcepi Slovenstvo od skupnega jugoslovenskega telesa. Ker slovenski klerikalizem vé, da se ne more razširiti preko mej Slovenije, pa hoče vladati vsaj v separatistični Sloveniji. Ker ne more dobiti v svoje roke vse države, hoče biti absoluten gospodar v mali Sloveniji. Mi smo nasprotniki klerikalizma, ki zlorablja vero in cerkev v politične namene, ki za verskimi gesli skriva svoje skrajne separatistične tendence, ki svobodo spoštuje le, kadar svobodno služi njemu in ki v kulturi zatira, kar se slepo ne pokrava. Klerikalci pa kljub svojemu avtonomističnemu programu niso navdušeni avtonomisti. Kadar so bili v Beogradu na vladi, so bili največji centralisti. Klerikalni ministri prometa, prosvete in drugih resorov so vodili iz svojih ministrstev v Beogradu vso upravo v Sloveniji. Ravno tak je tudi Radić, ki kot prosvetni minister ne imenuje samo profesorjev in učiteljev, ampak tudi šolske sluge in se meša tudi v delo vseh nižjih uradov.

Za decentralizacijo in samoupravo.

Naša stranka je od nekdašnji zastopala stališče, da se mora država v vladi in zakonodaji centralizirati, v upravi pa decentralizirati. Mi hočemo najširšo samoupravo občin, srezov in oblasti. Zahtevamo, da se uprava dekoncentrira in prenesejo upravni posli na velike župane in srezke poglavarje. Kar je v naši državi že dekoncentriraneza in de-

centraliziranega, je naše delo. Zahtevamo občinsko samoupravo, volitve v občinah, srezih in oblastih. Mi zahtevamo tak zakon, s katerim se bo del državnih financ odstopil samoupravam, da bodo mogle živeti, ker oblastne in srezke samouprave ne smejo nagati novih bremen.

Narodne manjšine.

V šolski politiki smo zastopali vedno stališče, da naj narodne manjšine priznajo, da je naša država jugoslovenska narodna država. Narodnim manjšinam smo povsod dali šole, ker nočemo uničiti nobene narodne manjšine, ki spoštuje našo državo.

Finančno vprašanje.

Važno vprašanje je finančno. Boj s separatisti je zaposlil vse naše sile, da smo izvedli najnujnejšo organizacijo države. Zato nosijo separatisti glavno krivdo, da smo zaostali na finančnem in gospodarskem polju. Separatisti so hoteli razbiti državo z nezadovoljstvom naroda zaradi previsokih in neenakih davkov in zato so tudi z vsemi silami ovirali delo za gospodarsko in finančno konsolidacijo države.

Nova RR vlada je navila državni proračun na 13 milijard, dasi šteje naša država komaj 13 milijonov prebivalcev. Drugod padajo vlade radi finančnih vprašanj, pri nas pa zaradi vprašanja, kdo naj bo veliki župan ali srezki načelnik. Izpremeniti je treba sistem, ker mora vsakdo priznati, da naša država ne more nositi sedanjih strašnih bremen, ker je finančna moč prebivalstva izčrpana. Nova vlada pravi, da je treba štediti. Štedenje pa vrši na ta način, da reducira nižje uradnike in sluga. Naravnost blazno je, da znaša proračun kmetijskega ministrstva komaj 1,8 % celotnega državnega proračuna, dasi smo kmetijska država. Ne zmanjšajo pa se tajni dispozicijski fond, s katerimi posamezni ministri svobodno razpolagajo brez vsakega nadzorstva in obračuna.

Za naše brate.

Nedavno so bile manifestacije na jugu proti nasilstvu, ki ga vrše grške oblasti nad

našimi rojaki v Grški. Vlada je te manifestacije dopustila in prav je imela. Ako pa je vlada dovolila manifestacijska zborovanja proti Grški, bi tudi ne smela prepovedati manifestacijskih zborovanj proti fašistovski mu nasilju v Italiji.

Prosvetna politika SDS.

Kar se tiče prosvete v naši državi, lahko rečemo, da smo ji mi začrtali pot. Vse važne prosvetne ustanove v Jugoslaviji, zlasti v Sloveniji, so bile ustvarjene po naši zašlugi. Te ustanove so kulturna središča dotičnih mest in pokrajin, radi tega pa še ne smejo imeti plemenskega značaja. Ljubljansko univerzo smatramo za važno izpopolnitev naših kulturnih središč, ki jo naj posečajo sinovi vseh plemen našega naroda. Svoje pozornosti pa nismo posvečali samo univerzam in srednjim šolam, ampak tudi ljudskemu šolstvu. Zlasti mnogo smo storili za učiteljski stan. Dopustili pa seveda nismo, da bi se šola izrabljala v separatistične namene.

Redukcija ministrstev.

Radić pravi, da imamo preveč uradnikov in da jih je treba odpustiti iz službe. V gotovih delih države imamo mnogo, a malo sposobnega uradništva. Nikdar ne smejo biti uradniki, ki imajo potrebno šolsko in strokovno izobrazbo, izpostavljeni nevarnosti, da bodo postavljeni na cesto. Mi sino na napačni poti, ako se odpuščajo nižji uradniki. Reducirati je treba od zgoraj. Imamo preveč ministrov in poleg tega tudi državnih podtajnikov. Tu je treba predvsem reducirati.

Gospodarsko propadanje. Izenačenje davkov.

Pred nami stoje važna gospodarska in socialna vprašanja, ki se s samo besedo ne dajo rešiti. Propadli bomo gospodarsko in finančno, ako ne bo kmalu konec neprestanemu besedičenju, kako je treba izpremeniti ustavo in revidirati temelje naše države. Slovenci so trezen narod, a zakaj dopuste, da vodijo njihovo politiko ljudje, ki jim je največja modrost avtonomističen prepričanje? Da postane v naši državi tudi Slovenija zado-

voljna, je treba pozitivnega dela na kulturnem, gospodarskem in socialnem polju, je treba razumevanja za naša gospodarska vprašanja in enakopravnost v prenašanju državnih bremen.

Zalostno je, da še nimamo zakona o enakih davkih v vseh pokrajinah.

Pritožbe, da plača kaka pokrajina manj davkov, bi takoj izginile, ako bi dobili zakon o izenačenju davkov. Dvomimo pa, da bi ga kmalu dobili. Poznamo razmere v sedanjih vladi, četudi pravi Radić, da vladajo v njej take razmere kakor v kaki družini. Ko je odpotoval finančni minister v Ameriko, mu je Radić očital v svojem listu, da se je odpeljal s tako dragim parnikom, da bodo stroški za našo delegacijo za dva milijona dinarjev večji.

Sokolstvo.

Za razmere v vladi je značilno tudi njeno stališče proti Sokolstvu. Med tem ko pravijo radikali, da je Sokolstvo nacionalna ustanova, pa pravijo radićevci, da država ne sme ničesar storiti za Sokolstvo in da je treba vzeti Sokolstvu ves vpliv na naš naraščaj. Opozarjamo pa merodajne kroge, da ima naše Sokolstvo velike zasluge za našo narodno stvar in da je tako močan činitelj, da si bo ob njem vsakdo polomil svoje zobe, kdor bo hotel vanj ugrizniti.

Kaj zahtevamo?

Mi zahtevamo, naj se nikdo ne vmešava v temelje našega narodnega in državnega edinstva. Zahtevamo kulturno svobodo v prosvetni politiki, socialne pravice, reforme v socialni zakonodaji, gospodarsko enakost, izenačenje davkov. To so naše glavne zahteve, od katerih ne odnehamo niti za las. Da jih bo mogoče izpolniti, je treba, da likvidirajo vse stare predvojne politične stranke, stari politični sistemi, in da pridejo do veljave stranke, ki jih ne bo vodilo slepo strankarstvo, ampak načela zdrave in poštene državne uprave, kakor je naša stranka.

Ivan Albrecht:

Zlato srce

Povest.

(Dalje.)

V.

Danes tukaj, jutri tam,
v druge kraje, v druga mesta.

Nemški Foltan jo je mahnil od Štembala naravnost proti Celovcu. Zadovoljen z uspehi svojega početja, je modroval sam zase:

«Če ni zlodja, Foltan, se ti je najtežje že posrečilo. Dekle je zdaj ljubosumno in bo kuhalo žalost in jezo ter premišljevalo, kako naj se maščuje nad fantom zavoljo njegove dozdevne nezvestobe. Fant, ta Francelj, hu, ta je pa kakor modras! In kako mi je lepo zlezal v past, ta neroda nerodna. Še težke vesti mi ni treba imeti! Kaj pa je lezel k Štembala, ko je bil vendar namenjen h Gozdnikovim!?»

In med smehom je požvižgaval in popeval s svojim krokarskim glasom, da bi mu bila krajša pot.

Ob določenem času ga je Maks že pričakoval na domjenem kraju. Upanja sicer ni imel nobenega, vendar je šel tja, da bi vsaj utešil svojo radovednost. Komaj je malo posedel, je vstopil Foltan.

«No, gospod Lendauer,» je dejal slovesno, «zdaj je pa že vse v redu!»

Maks ni mogel verjeti lastnim ušesom. Kakor zamaknjen je ogledoval prišleca, ki

je položil predenj lepo belo rutico in vršiček dišečega rožmarina:

«Tole vam pošilja vaša izvoljenka in vas pozdravlja v nadi, da kmalu pridete z očetom v Pobrežje po — nevesto!»

«Ali si človek ali si angel?» se je začudil Maks, kakor da se drami iz sanj.

«Človek, človek, gospod Maks,» je pomežiknil Foltan, «in imam tudi čisto človeške potrebe. Pot je bila dolga.»

Maks je razumel. Takoj je bila na mizi jed in pijača, česar se Foltan ni branil. Kako pa je dosegel nenadni uspeh, tega ni hotel pojasniti z nobeno besedo.

«Bodite zadovoljni,» je miril radovednega Maksa, «da imate pri sebi lep spominček na Mojco. Brez moje pomoči ga ne bi imeli nikoli!»

To je Maks rad priznal in je tudi globoko segel v žep ter izročil potepuhu precej lepo nagrado. Foltanu se je spričo tega tudi dokaj razvozljajal jezik.

«Zdaj glejte, da kmalu ukrenete vse potrebno. Železo je treba kovati, dokler je vroče! Po moji pameti bi že danes teden lahko prišli z očetom, da napravite do kraja vse, kakor se spodobi.»

Maks je bil zadovoljen. Ko sta se ločila, je takoj pisal domov:

Ljubi oče!

Po dolgem času vas spet pozdravljam čez vse hribe in doline. Vesel sem pa tako, da komaj držim pero v roki. Vse mi gre po sreči. Naša srčna želja je izpolnjena. Nevesto imam, ki je krepka, zdrava in

lepa kakor mlada jelka v gozdu. Zdaj bo gotovo konec naših nesreč in nadlog.

Za vse to se imam zahvaliti tistemu Foltanu, ki se ga boste gotovo še spominjali. Možiček je zvest in zlatega denarja vreden. Zato ga tudi ne smemo pozabiti, ko bomo delali pisano. Jaz sem mu namenil užitek, kakor da je moj lasten brat.

Zdaj naj sklenem to svoje slabo pisanje. Ljubi oče! V par dneh se vidiva, v nedeljo pa v Pobrežje, kjer kraljuje moja sreča.

Še enkrat vas prav prisrčno pozdravlja vaš vedno hvaležni sin

Maks.

Ko je končal, je bral in bral in bolj ko je bral, bolj se mu je zdelo vse to imenitno. In kakor še nikoli, tako sladke so bile Maksove sanje tisto noč...

Medtem ko je stari Lendauer bral veselo pismo svojega sina, je Mojca prebirala sledeče, ki je bilo kratko in brez napisa:

— Hvala za vse, kar si mi napravila! Pozabil ne bom tega nikoli. S tvojim dragim ti želi vso srečo

Francelj.

Mojca, ki je bila med tem že izvedela, da je bil minulo nedeljo Francelj v Pobrežju, je jokala in ni mogla ničesar razumeti. Kakor nuna je preždelala ure in ure sama v svoji kamrici in premišljevala, toda jasnosti zanjo le ni bilo. Tisto Foltanovo čudno prerokovanje, Janezovo pripovedovanje in naposled to kratko pismo, vse je bilo zanjo nerazumljiva uganka. Zakaj je neki govoril Janezu

SDS druží vsa plemena.

H koncu se je Svetozar Pribičević zavalil zborovalcem za velikí poset, ker je dokazalo to zborovanje, da je laž in obrekovanje, da ima SDS pristaše le tedaj, ko je na vladi in da je stranka, ustvarjena od zgoraj. Mi smo stranka, ki je ustvarjena od spodaj, v širokih slojih naroda. Mi smo edina stranka v naši državi, ki druží v sebi Srbe, Hrvate in Slovence, ki ni plemenska, niti verska, niti pokrajinska, toda najradikalnejša glede na naš socijalni, gospodarski in kulturni program. V nas je bodočnost, naša SDS ima bodočnost. Hvala vam! Živeli Slovenci!

Govoru predsednika SDS Svetozarja Pribičevića je sledilo nepopisno odobravanje in navdušenje. Tisoče in tisoče rok se je dvigalo v zrak in ga pozdravljalo. Z galerij in balkonov pa se je zopet vsulo nanj cvetje.

Pozdrav Hrvatov.

Nato je govoril v imenu Hrvatov dr. Ivan Juríša, ki je pozdravil zborovalce v imenu Hrvatov in naglašal, da bo vihar, kakršnega je videl ob koncu govora Svetozarja Pribičevića odpihniti dr. Korošca v Sloveniji, Stepana Radića na Hrvatskem in radikale v Srbiji.

Pozdrav Beograda.

Za tem je govoril predsednik beograjske organizacije SDS inž. Miloš Savčić, ki je sporočil pozdrave beograjskih pristašev ter naglašal važnost ureditve gospodarskih vprašanj. Predvsem je naglašal, da je zemljepisni položaj Slovenije kakor ustvarjen za razvoj njene industrije in obrtništva, in naloga vseh naj bo, da se v tem pogledu podpirajo slovenski kraji.

Pozdrav Južne Srbije.

Poslanec Gligorije Božović iz Makedonije je, živahno pozdravljen, sporočil pozdrave samostojnih demokratov iz Južne Srbije ter je nato naglašal, da dr. Korošec v Narodni skupščini ničesar ne stori za Slovenijo, ima pa vedno dovolj časa, da se bavi z vprašanji, ki nas nič ne brigajo.

Zaupnica SDS.

Nazadnje je govoril še predsednik zborovanja dr. Albert Kramer, ki je dal na glasovanje predlog, da se izreče popolno zaupanje poslanskemu klubu SDS, celokupni stranki in zlasti tudi oblastnemu vodstvu SDS v Ljubljani. Ta predlog je bil sprejet z nepopisnim navdušenjem. Zborovalci so privedili dolgotrajne viharne ovacije ter pozdravljali posamezne njene voditelje in poslance, predvsem Svetozarja Pribičevića, dr. Gregorja Žerjava in dr. Ljudevita Pivka.

Sprevod po mestu.

Po zaključitvi shoda so se zborovalci razvrstili v dolg sprevod in odkorakali med petjem v mesto pred Kazino. Na čelu sprevoda je korakal predsednik SDS Svetozar Pribičević, ki so ga nekaj časa nosili v sprevodu med navdušeno ogromno množico tudi na ramenih.

Zahvala predsednika SDS.

Ko je sprevod došel do Zvezde, je Svetozar Pribičević z balkona Kazine še enkrat nagovoril manifestante in se jim zahvalil v prisrčnih besedah za lep sprejem, ki ga je doživel v Sloveniji. Ponovno se je zahvalil tudi dr. Žerjavu in dejal, da bo najbolj zadovoljen, kadar bo Slovenija poslala v Narodno skupščino še 22 dr. Žerjavov. Ko je omenil ime dr. Žerjava, so ga manifestanti pričeli burno pozdravljati. Ovacije Svetozarju Pribičeviću, dr. Žerjavu in SDS so se neprestano ponavljale.

Popoldne se je vršil v veliki dvorani Kazine skupni obed za 400 ljudi, na katerem so govorili še številni zastopniki političnih, gospodarskih in strokovnih organizacij SDS.

Nedeljska manifestacija SDS v Ljubljani se je zaključila najlepše in je pokazala vsem nasprotnikom, da je SDS nezlomljiva in da koraka neustrašeno h končni zmagi.

Odbit napad

Na našo ljubo «Domovino» je klerikalna stranka proglasila posebno prekletstvo. Dala je po župniških ukaz, da mora vsak duhovnik s prižnice, pri izpovedi in ob priliki uradovanja v župnem uradu pestiti ljudstvo, da ne sme čitati «Domovine».

To se je v mnogih krajih tudi zgodilo. Spet enkrat so cerkveni zidovi doživeli sramoto, da so se farizeji lagali v njih in uganjali grdo zlorabo vere za kupčijske namele škofovih podjetij. Mnogo je bilo nevrednih duhovnikov, ki niso še spoznali, da jim v takih zadevah nihče nima ničesar ukazovati, ker so pred Bogom sami za to odgovorni. Priznam pa, da je še nekaj duhovnikov, ki so izprevideli, da je skrunitev cerkva, če se te izpremene v politična zborovališča in če sami postanejo agenti škofovih tiskarn in trgovin.

Vrhu tega smo videli, da mnogokje povdivjanost v cerkvah ponehava, ker duhovščina uvideva, da je ljudstvo že toliko prosvetljeno, da se ji smeji, če zaradi «Domovine» komu s peklom grozi. V Ljubljani niti škof ne pridiga o «Jutru» in «Domovini», ker ve, da bi mu v tej zadevi ničesar ne verjeli in bi se mu začeli na glas smejati, ko bi se zaletaval v naše časopise. Duhovščina pridiguje tako nesrazumno le tam, kjer je ljudstvo, zlasti ženstvo, še tako zaostalo, da jim verjame, če hujskajo proti «Domovini» in priporočajo svojo malho. Če se dva taka duhovnika v zakristiji ali pri kosilu sestaneta, se na glas krohočeta, češ, kako so neumrlj backi, da nam še kaj verjamejo.

«Domovina» s svojo vsebino dokazuje, da so vse klevete klerikalne stranke navadne laži. Kdor jo bere, takoj vidi, da je izmišljjo-

o kupčiji? Za božjo voljo, saj vendar ni z nikomur govorila! Ali je morda hotel s tem odvrniti sum od sebe in prikriti lastno nezvestobo s tem, da jo očita njej? ...

Sedla je in pisala toplo rožno pisemce, polno žalosti in ljubezni. Rotila je dragega pri vsem, kar ji je svetega, da se ne zaveda nobene krivde. In če že ne more biti drugače, naj ji vsaj sporoči, zakaj mora tako žalostno končati njuna ljubezen.

Oddala je pisemce in čakala, toda mesto odgovora je dobila pismo neodprto nazaj. In njena bolečina je bila še hujša nego dotlej. Rdečica je izginila z lic, pesem je onemela in celo solze so se posušile. Kakor megla je blodila Mojca po hiši in ni govorila z nikomur. Niti materina ljubezen ni mogla najti pravega leka za njeno srčno rano.

VI.

Po zemlji varno hodil,
moj up je šel po vodi —
(Prešeren.)

Francelj sam ni vedel, kako se je vrnil s Koroškega. Zdelo se mu je nekaj kakor v megli, da se je bil še spotoma ustavljal, vendar se ni mogel nič določnega spomniti. Le eno edino je bilo jasno: Mojca ga je zapustila. Pa za vruga, kako zapustila: za tisto betežno cunjó, tistega Maksa, zanj ga je tako rekoč prodala! Oj, ti prekleti svet!

Doma ni pogledal ne očeta ne matere, ampak je legel in spal, spal, toda pomagalo ni nič. V prsih nekje je kljuvalo in užaljen ponos se je režal v njem, da ni imel Francelja nikjer pokoja.

Mati, ki je slutila, kaj se je zgodilo, je rahlo poskušala:

«Francelj, ali si se kaj prehladil na potu?»

«Saj res.» se je vzdramil fant, «prehladil sem se, pa še sam nisem vedel, kaj mi manjka.»

«Lezi, lezi,» je mehko prigovarjala mati, «pa ti bom skuhala lipovega čaja, da se malo spotiš.»

«Mislim, da ne bo treba,» je raztreseno odvrnil Francelj.

«Tudi jaz se bojim, da ne bo nič pomagalo,» je v skrbeh pripomnila mati.

Ko je Francelj zagledal materin skrbi polni pogled, je razumel, da ni pred njo skrita njegova bolečina. Stisnil je pest in zamahnil po mizi, potem pa je sedel in ni vedel, kaj bi dejal. Mati pa mirno:

«Nikar ne bodi žalosten in nikar si ne ženi vsega preveč k srcu —»

«Kaj?» se je skrival Francelj.

«Ne vem, kaj,» se je previdno umaknila mati. «Samo to vem, da te nekaj boli, pa mi je hudo.»

Fant je gledal. Naenkrat se je zavedel, da še svoje dni ni nikoli tako govoril z materjo. Začutil je, da doslej matere prav za prav še poznal ni. Mati — mati. Ta beseda mu ni pomenila mnogo več nego vsaka druga. Zdaj pa naenkrat tako čudno in tako neverjetno... Ta priletna ženičica, utrujena in izmučena od dela in trpljenja, stoji pred njim in mu gleda v srce in vse vidi in vse razume... Nič ne vpraša, nič ne brska, samo boža in gladi in celi... Joj, to je mati, mati!

Tako toplo je naenkrat obšlo Franceljno, da bi jo prijel za tisto njeno žuljavo roko in jo pritisnil na srce, ki noče ubogati in mirovati... Joj, kaj je na svetu mati.

V trenutku pa ga je presunila druga misel. Ali ni mati bila nekoč dekle, kakor je danes Mojca? ... Ali je tudi ona tako varala, ali je tudi zaradi nje kdo stiskal pesti in škripal z zobmi v tisti nepojmljivi jezi, ko bi človek najraje strl ves svet, pa ne more, ne more niti skriviti lasu prihajaču, ki ga je izpodrinil? ...

Mrko je dejal:

«Ni treba čaja, res ne, mati. Sem že dobil, kar mi je šlo — bedaku, ki je verjel ženski besedi.»

«Tak sem si mislila pravo,» je brez poudarka pripomnila mati.

«E, kako ne bi mislili! Saj ste —»

Preden je izrekel, se mu je zataknila beseda, kajti v materinem pogledu je zagorelo takšno trpljenje, da je moral mahoma obmolkneti. Samo s prsti je bobnal po mizi in se zagledal v tla.

Materin glas je pravil:

«Vem, kaj si hotel reči, Francelj! Bog ti greh odpusti, ali krivico si mi delal s to mislijo. Jaz nisem goljufala nikogar.»

Fantu je bilo žal.

«Kdo vam je pa kaj rekel,» je odvrnil v zadregi in begal s pogledi s predmeta na predmet, da ne bi videl materinih oči.

«Je že dobro,» je menila mati, «saj ni nič hudega in ti tudi ne zamerim. Če si mi pa že enkrat malo povedal, mi povej vse, kako ti je šlo. Saj sem tvoja mati.»

tina, če kdo v «Domovini» vidi kakega nasprotnika vere. Nasprotno, «Domovina» želi, da se versko življenje osvobodi političnega gnoja in da pomaga ljudstvo navajati k poštenemu in delovnemu življenju.

Danes lahko rečemo: Napad na «Domovino», ki sta ga vodila dva škofa, je odbit. Odbit tako temeljito, da je «Domovina» ob enem močno napredovala.

Kdo jo je čuval in branil? Odgovor na to ni težak: Branila se je sama s svojimi pošteno mišljenimi članki, s svojimi poročili in podlistki, ki so edini dokaz za njeno pravo smer. Branili so jo njeni bralci in bralke, ki so z lastnimi očmi sproti uvidevali, da je vse

grda laž, kar o «Domovini» govore njeni sovražniki.

Tako je prav. Mi ne zahtevamo, da se nam slepo zaupa. Mi bi raje videli, da se nam in našemu delu zaupa z odprtimi očmi. Poglej, čitaj, sodi, a sodi sam, ne z možgani klerikalnega priganjača. Potem bo sodba za «Domovino» in SDS ugodna.

Napad je odbit! «Domovina» napreduje s pomočjo svojih bralcev in bralk. Čitam mnogo pisem naših prijateljev, ki priznavajo, da je list pošten. Ali ste storili že korak k sosedu, prijatelju, tovarišici v bližnjo vas, da priporočite vsaki rodbini «Domovino»?

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

Politični pregled

V nedeljo je bila v Ljubljano obrnjena pozornost celokupne jugoslovenske politične javnosti.

Manifestacijski zbor Svetozarja Pribičevića, pričakovan s tolikim zanimanjem, je po svojem zmagoslavju uspehu podal celokupni javnosti povsem novo sliko o mogočnem napredovanju samostojnih demokratov v Sloveniji. O zboru samem pa podrobneje govorimo v posebnem članku.

Istočasno kakor Pribičevićev zbor v Ljubljani se je vršil v Subotici v Vojvodini shod Štefana Radića. Kolika razlika med obema! V Ljubljani je Svetozar Pribičević jedrnat in moško izpovedal načela prave jugoslovenske politike, v Subotici pa je Stefan Radić pred tamošnjimi Madžari, Nemci in radovedneži, ki ga še niso čuli, premleval svojo staro zmes o «seljaški politiki», ki jo sam najmanj spoštuje, in o «sporazumu» ki se od dne do dne krha. V Ljubljani so Pribičevića navdušeni zborovalci nosili na rokah, v Subotici pa je Radića čuvala cela četa orožnikov z nasajenimi bajoneti, ker se je Radić bal, da ga ne bi napadli tamošnji radikali, torej pri-

Francelj, ki ni bil nikoli vaju mehko doma, se je začudil, celo skoro sram ga je bilo. Ali materine oči so prosile tako vdano, da se mu je nehote razvozljala beseda in je začel pripovedovati. Zamolčal ni nobene malenkosti — čisto vse je razgrnil pred materjo.

Ko je obmolknil, je zmajala Bohinjčevka z glavo.

«Hm, tega vseeno nisi prav naredil, da nisi šel nič blizu. Vsaj z dekletom bi bil moral govoriti. Mogoče jo pa starši silijo in mora ravnati proti svoji volji.»

«Kar je, je.» je odvrnil Francelj. «Pisal sem ji že, da je konec med nama.»

Mati je podvomila:

«Ne vem, kako bo. Zdi se mi, da si se preneglil.»

Francelj je skomignil z rameni, mati pa: «Mogoče ti bo še kaj pisala, ko izve, da si bil tam.»

«Pa da mi piše s samim suhim zlatom, ne berem nobenega njenega pisma več!» se je vzmirlil Francelj.

Mati si je otrla solzo, vzdihnila in obmolknila. Tako sta molčala nekaj časa, potem pa sta se lotila vsak svojega posla. Ali česar se je Francelj lotil, je bilo narobe. Zato je naposled vse skupaj pustil in odšel pit. Pozna noč ga je šele privedla domov. Mati, ki ga je v strahu pričakovala, se je razjokala, ko ga je zagledala, tak je bil. Kakor otroku mu je morala pomagati v posteljo.

S tisto nočjo se je naselilo nekaj trpkega, morečega v Bohinjčevo hišo.

(Dalje prihodnjic.)

padniki one stranke, s katero je Radić skupaj v vladi...

To podaja zadostno sliko položaja, v kakršnem se danes nahaja Radić.

Vse je sito Radićevega neprestanega besedičenja.

Radikalji so naveličani njegovih neprestanih izpadov, ki jih zagrešuje napram posameznim radikalnim ministrom in ker obenem skuša agitirati zase v radikalnih okrožjih. A tudi Radićevi lastni pristaši postajajo vedno bolj razočarani, ker vidijo, da Radić zanje ne stori prav ničesar koristnega.

V Beogradu zdaj finančni odbor pretresa državni proračun, ki znaša celih 13 milijard. Zdaj ga znižujejo pri posameznih postavkah in pravijo, da «štedijo». A koliko so doslej prištedili? Jedva pol milijarde, kar je povsem neznatno, posebno še, če se vé, da bo radi te malenkostne «prištednje» zletelo na cesto nad 4000 državnih uslužbencev. Poleg tega se «štednja», ali bolje rečeno prikrajševanje vrši izključno na škodo onih ustanov, ki so širokim slojem naroda najbolj potrebne. Že zadnjič smo navedli, da so bile znižane postavke ministrstva za socialno politiko in za narodno zdravje. Danes pa lahko povemo še to, da

proračun ministrstva za kmetijsko in vode znaša še manj kakor dva odstotka celotnega proračuna.

dočim gredo za ostala ministrstva naravnost bajeslovne vsote. Dasi je torej proračun ministrstva za kmetijstvo in vode naravnost sramotno malenkosten v primeri s proračuni ostalih ministrstev, je poslanec g. Pucelj smatral za potrebno, da je predlagal še nadaljnje zmanjšanje. Razpravljanje finančnega odbora podaja pravo sliko današnje «seljačke vlade» in njenih pristašev. Za vse imajo denar, samo za tisto ne, kar je res potrebno. Državne namerščence neusmiljeno mečejo na cesto, a kmetu v ničemer ne koristijo. Uradništvo reducira in na stotine obitelji izpostavljajo pomanjkanju, obenem pa vzdržujejo 18 ministrstev, kolikor jih nima niti velika francoska država.

Ali je tedaj čudno, da se izmozgano in razočarano ljudstvo vedno bolj zgraža nad politiko sedanje vlade in da se povsod čuje ena sama sodba:

Tako ne pojde več dalje!

Ministrski predsednik Pašić se še nahaja v francoskem zdravilišču Monte Karlu. Kakšne naklepe tam kuje, je težko uganiti. Vendar pa najnovejše vesti izjavljajo, da se Pašić v kratkem povrne v Beograd, ker neprestane neprijetnosti v vladi in splošno zmedeni politični položaj zahteva čim hitrejšo razvozljanje. Tudi vladni listi že odkrito priznavajo, da v kratkem mora priti do izprememb in da torej neposredno stojimo pred vladno krizo.

ki utegne postati zelo ostra. Vse pač kaže, da je Svetozar Pribičević v nedeljo v Ljubljani prav povedal, da bo leto 1926. v naši notranji politiki še zelo burno in da moramo biti pripravljeni tudi na nove volitve v Narodno skupščino. Mi, samostojni demokrati, smo pripravljeni, pa naj pride, kar hoče! Naše vrste se množe, naša samozavest se utrjuje.

Da pa nam ne bo kdo očital, da zabavljamo samo čez notranjo politiko v naši državi, moramo povedati takoj, da so velike zmede tudi drugod, posebno pa v naših neposrednih sosesčinah.

Na Madžarskem se še vedno kopičijo sramotna razkritja o ponarejanju francoskega denarja,

o čemer smo zadnjič podrobneje poročali. Preiskava proti glavnim krivcem je sicer že zaključena in utegne sodna razprava slediti v doglednih tednih, toda politično obravnavanje zločina se bo šele pričelo. Med 16. in 19. februarjem se bo vršil

sestanek zunanjih ministrov Male antante na Bledu,

kjer bodo pretežno razpravljali o Madžarski ter verjetno pozvali velesile, naj zločinskim Madžarom primerno stopijo na prste.

V Avstriji so prošli teden imeli krizo vlade.

Pri sestavi nove vlade, ki jo je zopet sestavil dr. Ramek, so izpadli dosedanji zunanji, finančni in kmetijski minister. Za novega avstrijskega finančnega ministra pa je bil imenovan Josip Kollmann, ki je rodom Ljubljančan, a že dolga leta živi kot trgovec v Badenu kraj Dunaja.

V Rumuniji še vedno ni pojenjalo vznemirjenje zaradi odstopa prestolonaslednika Karla, ki zdaj živi s svojo ljubico v Italiji.

Rumunski narod simpatizira s princem Karlom,

pa tudi med vojaštvom ima Karel precej pristašev. Zaradi tega je bilo 38 častnikov upokojenih, ponekod vlada obsedno stanje in liste cenzurira vojno sodišče.

Pravcati notranjepolitični dirindaj vlada seveda tudi

v fašistovski Italiji,

kjer so pretepi poslancev v parlamentu na dnevnem redu. Fašisti postopajo z nesramno nasilnostjo, kakršna jim je že prirojena. Ogrčenje vsega kulturnega sveta pa vzbujata Mussolinijeva odredba, s katero hoče italijansko prekrstiti številne obitelji, ki nimajo italijanskih primkov. Laški fašisti pa s tem sramotijo samo svoje ime, ki je v ostalem že itak črno in krvavo zapisano v novejši zgodovini.

DOPISI

KRANJ. Narodni dom v Kranju je dovršen. V njem imajo zavetišče vsa kranjska narodna in kulturna društva. Vsa razvijajo letos prav živahno delavnost. Dan na dan se vrše razni sestanki in vaje. Prirejajo se koncerti, plesi, dramske predstave i. dr. Da Narodni dom ni namenjen za mesta samo, so jasno pokazale zadnje igre, posebej pa še Silvestrov večer. Bližnja okolica je že pričela zahajati k raznim prireditvam v velikem številu. Glede na okolico je sklenil dramski odsek Narodne čitalnice, da bo prirejal predstave ob nedeljah popoldne. Prihodnja popoldanska predstava bo v nedeljo 24. t. m. ob 4. Dali bodo zanimivo burko «Španska muha» ob nižanih cenah. Pri igri sodeluje glasbeni orkester. Po predstavi bo prosta zabava z godbo. Za okrepčilo bo poskrbljeno.

MOŠNJE PRI RADOVLJICI. Nedavno so psi raztrgali udomačeno srnico, grofovo last. Dolžnik

so takrat g. Gabrijele Arha, da je on naščuval pse na žrtev, kar pa seveda ne odgovarja resnici. «Slovenec» in «Domoljub», ki sta prinesla to neresnico, sta morala vse preklicati. Dopisnik v omenjeni listi je pač hotel oblatiti g. Arha, a je samo pljunil v lastno skledo.

ZUŽEMBERK. (Jalova zmaga SLS pri občinskih volitvah.) V nedeljo 10. t. m. so se vršile pri nas zaradi vednih pritožb klerikalcev že v tretji občinske volitve, ki so stale občino vsakokrat do približno 4000 Din. Na dveh voliščih, v Žužemberku in Hinjah, so bile vložene tri liste: lista SLS za faro Žužemberk, lista SLS za faro Šmihel in napredna kmetsko-obrtna lista, na kateri so bili združeni demokrati, samostojneži in radikali; lista SLS za faro Hinje je bila prepozno vložena in radi tega zavrnjena. Baje so Žužemberški klerikalci hinjsko listo nalašč vložili prepozno, da ne bi imel v novem občinskem odboru večine dosedanji župan g. Kastelic, ki se bo gotovo še kesal, da je sestavil s klerikalci skupno listo, čeprav je sestavil pri zadnjih volitvah svojo in dosegel z naprednjaki dvetretjinsko večino. Mogoče je pa tudi, da so klerikalci zato nalašč prepozno vložili hinjsko listo, ker se bojijo hinjskih odbornikov, kajti tudi hinjska fara bo morala plačevati stroške za žužemberški farovž, za šolo v Zvirčah mora pa itak plačevati vsa občina. Razen v zadnjih dneh ni vladalo za volitve nikako zanimanje. Naprednjaki sploh nismo vršili nobene agitacije, klerikalci pa so v nedeljo napeli vse sile, da spravijo na volišče kolikor mogoče mnogo ljudi. Dekan Gnidovec je agitiral za prvo in drugo skrinjico, prav tako tudi šmihelski župnik Zupanc. Na prižnicah je rohnel proti časopisom in grozil vsem, ki ne čitajo škofovih listov. Vendar pa so imele njegove pridige ravno nasproten uspeh. Od 1150 volilcev se je udeležilo volitev le 284. Klerikalci so dosegli na dveh listah skupaj 201 glas in 18 odbornikov, naprednjaki pa na eni listi 83 glasov in 7 odbornikov. Ljudje, ki so na dan volitev odšli iz cerkve domov namesto na volišče, so jasno povedali, da ne odobravajo gospodarske politike v občinskem odboru, kakor je vodijo klerikalci, ki so po nepotrebnem obremenili že itak revno občino. Napredna opozicija bo v občinskem odboru vodila strogo kontrolo. Imena naprednih odbornikov nam jamčijo, da se lahko zanesemo nanje in da klerikalna večina ne bo mogla nadaljevati svojo staro taktiko. Izvoljeni so bili naslednji naprednjaki: Janez Skočir, gostilničar in posestnik v Praprečah; Matija Mencin, posestnik v Drašči vasi; Jože Praznik, posestnik na Vrhovem; Alojzij Medved, sodavičar v Žužemberku; Vincenc Košiček, posestnik in klobučar v Žužemberku; Slavko Vehovec, lesni trgovec v Žužemberku in Ignac Pugelj, gostilničar in trgovec v Zvirčah. Gotovo pa je, da se bo opozicija še povečala. Pripomniti je še, da je bil na klerikalni listi izvoljen tudi radikal g. Peter Mokarel. Taka je torej klerikalna zmaga! Izid volitev je klerikalce silno presenetil in zato je tudi izostalo pokanje topičev, kakor je bilo to do sedaj ob takih prilikah običajno. O delovanju novoizvoljenega občinskega odbora bomo od časa do časa poročali v «Domovini», tako da bodo davkoplačevalci vedno informirani o delovanju klerikalne večine.

KOČEVSKA REKA. Dovolite, gospod urednik, da se tudi mi enkrat oglasimo v priljubljeni «Domovini». Menda se bližajo volitve, ker je prišel g. Škulj v naše kraje. Na shodu so naši Nemci zopet enkrat iz srca «nahajjali», ker jim je g. Škulj najbrž obljubil, da pojdejo s košaro «tri — pet — sedem», če bodo volili njegovo stranko. Pri nas še prav malo čutimo Jugoslavijo. Ostalo je vse po starem. V cerkvi pri prvi sveti maši je nekaj žensk, ob desetih tudi mi dosti več vernikov, dasi je naša fara prav velika. To je pač zaradi tega, ker se ne čuje v cerkvi niti ena beseda v slovenskem jeziku, čeprav nas je v fari ena tretjina Slovencev. So v vasi ljudje, ki več let ne pridejo k sveti maši na Kočevsko Reko, rajši gredo na Banjaloko, kjer vsaj razumejo pridigo. — Nedavno smo bili v Kočevju. Ko je pri sveti maši začel duhovnik

pridigati najprej v slovenskem jeziku, so se nekateri nemški zagrizenci obrnili in so šli iz cerkve. To je nadutost! Koliko je naših rojakov, ki ne razumejo nemške pridige, pa vseeno še ni nihče ob taki priliki ušel iz cerkve. Minulo poletje smo napravili prošnjo na škofa, da bi eden naših duhovnikov — imamo namreč dva — imel pridigo tudi v slovenskem jeziku, saj oba znata govoriti naš jezik. Na prošnji nas je bilo podpisanih 107 oseb. Odgovora še nismo dobili in ga tudi najbrž ne bomo.

GLOBOKO PRI BREŽICAH. Na novega leta dan je nepričakovano preminul naš ljubljenski učitelj g. Justek Tominc. Izmišljene krive obdolžitve, zavistna nevhvaležnost poedinih vaških mogotcev in nezaslišano ponižanje pred javnostjo so za vse dobro in lepo navdušenega mladeniča v toliki meri presunili, da se je v 31. letu svoje starosti prostovoljno ločil od tega sveta. Z njim so izgubili starši svojega ljubljenega otroka in svojo nado, učiteljski stan delavnega tovariša, šola pa dobrega učitelja. Z njim je izgubilo tudi naše društveno življenje neumornega delavca. V nedeljo 3. t. m. smo njegove telesne ostanke položili na pokopališču v Pišecah k večnemu počitku ob ogromni udeležbi tovarišev, prijateljev in znancev od blizu in daleč. Pred odhodom v Pišce mu je v globoški šoli ob odprti krsti govoril v imenu pevskega zbora in Sokola g. Franc Bregar. Ob odprtem grobu pa sta se poslovila od pokojnika sreski šolski nadzornik g. Fran Drnovšek iz Sevnice ter starosta brežiškega Sokola brat dr. Josip Zdoišek. Stanovski tovariši, združeni s Sokoli in domačimi pevci, so mu zapeli lepo nagrobnico «Vigred se povrne». Ne eno oko ni ostalo suho. Pogreb je bil veličasten, kakršnega gaberniška dolina še ni videla. Bodi blagemu pokojniku ohranjen časten spomin, povzročiteljem njegove smrti pa odpusti Bog! Težko prizadeti narodni obitelji naše iskreno sožalje!

JURKLOŠTER NAD LAŠKIM. Blagovolite, gospod urednik, sprejeti nekaj novic, katere sem kot popotnik nabral v tem mirnem kotičku. Zima je tukaj strašno huda. Neko klerikalno vodstvo si je zato nabavilo 48 kubičnih metrov drv, ki so bila zelo draga. Kljub temu so dotični prostori dostikrat ledeno mrzli. — V gostilni, ki se šteje prva v okraju, sem doživel posebne vrste dogodek. Neka gospodična mi je prijazno postregla, kakor da bi bila v krčmarski obrti izvežbana, potem je pela ves večer nemške pesmi in nazadnje se je v veliko zabavo gostov še z gospodarico pošteno sprla. Slišal sem tudi pritožbe delavcev, ki žive večinoma vsi v slabih gmotnih razmerah, da je tukaj vse tako drago. Tako

stane n. pr. 1 kg mesa 15 Din, dasi se kolje skoro le slaba živina. — Skoro v vsaki hiši sem videl Vaš list «Domovino», se že povsod zelo razširja in prinaša res vedno zanimivejša reči. — P o p o t n i k.

SV. KRIŠTOF PRI LAŠKEM. V nedeljo 24. t. m. ob 9. uri dopoldne se bo vršil občni zbor k. o. SDS za občino Sv. Krištof v lovski sobi hotela Henke. Dnevni red na doposlanih vabilih. O političnem položaju bo poročal delegat centrale g. dr. Rape. Udeležba članov obvezna.

ZIBIKA. Tukaj se namerava ustanoviti prosvetni osek Naprednega kulturnega društva Pevski zbor, obstoječ samo iz naprednih mladeničev in deklet, ki jih je lepo število, že zna zapeti, kar bo vsej fari v čast. Le tako naprej! Tudi Orli, katere so pričeli pred kratkim nabirati, bi se radi vežbali, pa nimajo na razpolago nobene za poučevanje potrebne osebe. Nabira jih neki klerikalni zagrizenec, o katerem bomo še izpregovorili. Tukaj bomo imeli od 20. februarja do 1. marca misijon. Na ta misijon so povabili kar tri jezuite iz Ljubljane. Blagor nam!

ŠT. JANŽ PRI ZIBIKI. V nedeljo 24. t. m. bo imela k. o. SDS za Zibiko in Tinsko svoj letni občni zbor v prostorih g. Ivana Tojnka ob 2. uri popoldne. Vabijo se vsi naprednjaki.

MALA NEDELJA. Narodno kulturno društvo pripravlja za 7. februarja vprizoritev «Desetega brata». Že sedaj opozarjamo staro in mlado, naj nihče ne zamudi ogledati si to zanimivo igr. Stari Krjavelj vas bo izborno zabaval. «Deseti brat» se vprizori samo enkrat, ker je Krjavelj samo enkrat na razpolago. Torej ne zamudite!

LJUTOMER. Dirkalno društvo v Ljutomeru je lani proslavilo 50letnico svojega obstoja. Dne 19. decembra je društvo priredilo časten večer, na katerem so se tudi delila odlikovanja. Vabila so predpisovala udeležbo banketa v črni ali vsaj v temni obleki. Za kmetsko društvo je nekaj čudnega, skoro neverjetnega, da se predpisujejo paradne obleke. Žalostno dejstvo je tudi, da so se popolnoma prezrli stari, zaslužni člani društva, ki so gotovo zaslužili, da bi se jih spomnili in jih povabili. S tem, da je odbor Dirkalnega društva pri častnem večeru popolnoma prezrl stare člane, je storil skoro neodpustno pogrško, ki se naj popravi ter se naj dá prezrtim starim članom primerno zadoščenje.

MARIJA SNEŽNA. Poročati vam moram žalostno vest, da je umrla po težki operaciji gospa Barbara Janšnikova, tukajšnja gostilničarka. Pokojnica je bila priljubljena žena in zvesta prijateljica «Domovine». Blag ji spomin, preostalim pa iskreno sožalje!

Stranka brez odgovornosti

V «Domovini» sem napisal dva članka, v katerih sem dokazal, da nosi odgovornost za težavne naše razmere SLS, ki jo naše ljudstvo voli od leta 1919. naprej, kakor jo je volilo pred vojno. Poudarjal sem, da se ljudstvo more držati samo tistih, ki jih je volilo, ne more pa napadati poslancev, ki so jih volili drugi in drugod. Politika se sodi po uspehih, ne pa po besedah. Klerikalci sami jočejo, da ni uspeha, in s tem obsojajo sebe.

Moj članek je hudo spekel klerikalne poslance in v «Domoljubu» so poslali v boj g. dr. Kulovca, tistega g. dr. Kulovca, ki je predlagal odpravo izvozne carine za okrogli les, s čimer bi bilo uničenih 2000 žag v Sloveniji, to znači na delavskih plačah za Slovenijo dnevno 300.000 dinarjev izgube. G. dr. Kulovec se brani ter pri tem stoka in joka, kako je hudo in težko življenje. In zopet mož ne čuti, da s tem le sebe obsoja, kajti pri vseh narodih sodijo poslance samo po uspehih, ki jih dosežejo. Dr. Kulovec sedaj

poudarja, da ni nič uspeha. To sem tudi jaz rekel in ničesar več. A to je dovolj, da se vidi škodljivost klerikalne politike.

Dr. Kulovec v obrambi pravi, da bi bilo vse drugače, če bi imeli avtonomijo. Mi pravimo, da bi bilo še slabše, ker Slovenci uvažajo živila in izvažajo obrtne izdelke. Če se zaklenejo v svojo sobico, bodo morali povsem opešati. A pustimo ta prepir, vsaj za ta trenutek. Avtonomije ni, avtonomije ne bo, saj jo je celo Radič zapustil in pljunil nanjo. Boriti se za avtonomijo se pravi streljati v zrak. Kdor ima kaj pameti, to že dolgo vidi, samo SLS goni staro lajno in uspehi so tu.

Dr. Kulovec je hud kakor fantek, ki je predlagal pri igri: «pojdemo se avtonomijo». Ko so ga odvrgli, drži prst v ustih, jezi se, plaka in trmasto gleda v stran, tačas pa drugi uživajo in čakajo, da se pobič izpametuje. Kdo je kriv? Ali pobič, ki naj bi zraven

šel, da bi dobil svoj del, ali tisti, ki mu daje nasvet, naj pusti norost avtonomije?

Klerikalni poslanci so Slovence zapeljali v močvirje, da se bolj in bolj udirajo. Ne iščite krivcev, kjer jih ni, ampak pogledajte se v zrcalo in potem morda vendarle zapazite bruno v lastnem očesu.

Kar se mene in dr. Pivka tiče, je najina vest čista, kar moreva kot dva izmed šestindvajsetih, to tudi storiva. Ponavljam, da sva marsikaj dosegla za svoj kraj in za svoje volilce. Nič ne tajiva, da bi bila rajši dosegla mnogo več in da je polno stvari, glede katerih nisva še dovolj močna, da bi jih mogla zaobrtniti.

A kdo je kriv? Odgovor je dal g. Pribičević z balkona ljubljanske Kazine, ko je rekel:

«Ako bi Slovenija poslala v Narodno skupščino mesto dveh 20 ali celo 26 samostojnih demokratov, bi ne bilo moči, ki bi se jim mogla ustaviti, ko bi ti naši poslanci za svoje kraje zahtevali gospodarsko pravico. Žal je danes moč v rokah SLS, ki jo uporablja v napačno stran.»

Z drugimi besedami je g. Pribičević povedal isto, kar je g. dr. Kulovca tako zbudilo. **Odložite svojih 20 mandatov, če ne morete ničesar doseči! Dajte priložnost drugim, da rešijo, kar ste zavozili!**

Narodni poslanec dr. Gregor Žerjav.

GOSPODARSTVO

Kmetijski pouk

KOKLJA IN JAJCA ZA VALENJE.

Za uspešno nasaditev jajc je treba dobre kokle in dobrih, oplojenih jajc. V nasprotnem primeru se nam lahko vsa nasaditev skazi in ponesreči. Od kokle zahtevamo, da pridno in trdno sedi in da je skrbna in čuječa na svoje gnezdo. To poznamo na tem, da se postavi v bran proti vsakomur, ki bi hotel preblizu jajc. Dobra koklja se pokaže prav posebno tudi pozneje, ko vodi piščeta, ki jih kot mati skrbno varuje in kliče in toliko časa vzgaja, da postanejo dovolj utrjena za samostojno življenje. To so tako važne lastnosti za kokljo, da jih zaradi teh lastnosti tudi po več let obdržimo za plemo. Ali bo kokoš, ki prvič kokoče, dobra za kokljo ali ne, to spoznamo na tem, da na podložkih (za poskušnje podloženih jajc), ki so lahko iz porcelana) trdno in skrbno sedi in se brani, če pridemo z roko blizu. Če se pokaže za tako valiko, potem ji podložimo primerno število jajc, ki odgovarja njeni velikosti, debelosti jajc in letnemu času (v prvi pomladi manj kakor pozneje). Preden ji nasadimo, je dobro, da jo poštopamo med perje z mrčesnim praškom, ker se je že večkrat zgodilo, da je morala zaradi uši in pršic zapustiti gnezdo.

Drugo važno vprašanje je vprašanje jajc. Jajca za valenje morajo biti sveža. Več kakor tri tedne ne smejo biti stara. Čim mlajša so, tem boljša. Jajca za valenje je odbirati od najboljših jajčaric. Le na ta način pridemo do dobrih nesnih kokoši. Iz peharja ni tedaj jemati zadnjih, t. j. najmlajših jajc, ampak jajca naj se odbero od najboljših kokoši. Jajca morajo biti v ostalem glede debelosti in oblike lepo enakomerno razvita, z gladko in čisto lupino. Če smo jajca naročili od drugod in prejeli po pošti, potem jih ni takoj podložiti, ampak jih je pustiti mirno ležati vsaj en dan na zračnem in hladnem prostoru. Onesnažena jajca je treba z mlačno vodo očistiti. Starejša jajca je iz previdnosti potopiti najprej v mlačno vodo za toliko časa, da se voda shladi. Mokrih jajc ni treba brisati, ampak naj

se polože na suh, snažen prt, da se zadostno ocedijo. Na ta način nadomestimo tisto vlago, ki je izhlapela. Tako namočena jajca se raje vale.

Preveč jajc ne smemo podložiti. Ravna se to po velikosti jajc in koklje. Koklja mora podložena jajca dobro pokriti. Če tega ne more, se nam lahko skazi ves nasad s tem, da se jajca ob straneh hlade, ker jih koklja vsak dan premika in obrača.

LJUBLJANSKA SOLATA V PRIMORSKIH MESTIH IN KOPALIŠČIH.

Ljubljana in nje bližnja okolica se odlikujeta s svojo dobro zelenjavo in še posebej s svojo prvovrstno solato, znano pod imenom «ljubljska ajserca». Tukajšnje podnebje in zemlja sta kakor nalašč za pridelovanje najfinejše poletne zelenjadi. Zato pa slovi ta zelenjad daleč na okoli. Ljubljanski «ledenki» ni kmalu para, tako cenjena je ta solata. Te sočne in krhke zelenjave se danes več pridelava, kakor jo more porabiti ljubljansko mesto.

Po drugi strani pa vidimo, da vse naše Primorje skoraj strada na dobri zelenjavi, posebno na solati. Po vseh mestih in kopališčih je manjka. Po teh krajih je ljubljanska solata v poletni vročini prava delikatesa. Familije, ki gredo v ondotna kopališča, jo vzamejo za par dni tudi s seboj, da imajo po teh gorkih krajih saj nekoliko hladilne in zdrave zelenjave na mizi.

Čisto naravna posledica teh odnošajev je misel, da bi bilo prav, če bi se odvisni pridelci solate in druge zelenjave spravili v poletni sezoni v primorske kraje, v ondotna kopališča in mesta, da se na ta način ustrezne potrebam teh krajev. Če se k nam uvažajo razni južni in zgodnji pridelki iz teh krajev, zakaj se ne bi v nasprotno smer razvila trgovina tudi z našimi poletnimi proizvodi, zlasti z našo solato in drugo zelenjavo. Vsa mesta in kopališča po vrsti, kakor leže ob hrvatskem Primorju in nižje spodaj, bi se lahko sčasoma zalagala z ljubljansko solato, zlasti odkar imamo s parniki dnevno zvezo. Trebalo bi le nekaj več podjetnosti na naši strani in pa ugodnejših prilik po železnici za dobavljanje svežega blaga. Ob dobri volji se dá sčasoma vse to doseči.

Ni treba, da bi naši najbližji kraji trpeli v poletnem času pomanjkanje na dobri in zdravi zelenjavi, ko je dosti prilike za tako pridelovanje tako rekoč v neposredni bližini. Naj pride tudi naše vrtnarstvo do večje veljave in do večjega razmaha, saj so naše ljubljanske razmere prav ugodne za pridelovanje takega blaga. Ugodna oddaja bo našim zelenjadarjem najboljšo bodrilo za nadaljnji naš napredek v zelenjadarstvu!

Do'ločitev letošnje prireditve Ljubljanskega velesejma

Dne 15. t. m. se je vršila seja velesejske uprave, na kateri se je razpravljalo o določitvi časa letošnjega vzorčnega velesejma. Znano je že našim industrijskim, trgovskim in obrtnim krogom, da je uprava Zagrebskega zbora sklenila prirediti letos svoj velesejem meseca avgusta, dočim ga je doslej prirejela na pomlad.

Glede na izjave razstavljalcev ljubljanskega velesejma in po točnem preudarku je uprava Ljubljanskega velesejma sklenila prirediti v letu 1926. od 26. junija do 5. julija VI. Mednarodni vzorčni velesejem in od 1. do 13. septembra Veliko pokrajinsko razstavo vina, cvetja, sadja, goveje živine in konj, higiene, umešnosti.

Sejsmska uprava bo pričela v najkrajšem času z razpošiljanjem prijavnic. Vsi razstavljalci se naprošajo, da nemudoma prijavijo svojo udeležbo. Čimprej se zberejo prijavnice, tem lažje in hitreje se bodo mogli razdeliti razstavní prostori in tem boljša organizacija se bo mogla izvesti. Ker so se letoš razstavní prostori znatno ocenili, si bodo večja podjetja gotovo najela obsežnejše prostore.

Kratke vesti

— Vrednost našega denarja. Na zagrebški borzi se je dobilo dne 20. t. m. v devizah: 100 avstrijskih šilingov za 790:40 do 800:40 Din, 100 italijanskih lir za 226:90 do 229:30 Din, 1 Dolar za 56:15 do 56:75 Din, 100 češkoslovaških kron za 166:52 do 168:52 Din.

— Sejem za kožuhovino v Ljubljani. V ponedeljek 25. t. m. se bo vršil v prostorih ljubljanskega velesejma znani sejem za kožuhovino na drobno. Blago se bo prodajalo po komadih. Istega dne pa bo na prostoru velesejma sprejemala kožuhovino vse vrste tudi Lovska zadruga z upravo velesejma. Zbrana kožuhovina se bo sortirala in nekaj tednov kesneje dražbenim potom prodajala inozemskim in večjim domačim kupcem. Sprejemale se bodo posamezne kože od lovcev in večje, mogoče že sortirane partije, od trgovcev s kožuhovino. Uprava velesejma z Lovsko zadrugo je sprejela od zakupnikov lovišč v prodajo že večje število raznovrstnih kož. Vendar pa je količina še premajhna, da bi se smeli povabiti inozemski kupci v Ljubljano.

BELEŽKE

+ Strašilo za vrane. «Domoljub» je zopet začel preganjati tako zvani centralizem. Vidi se, da mu je zmanjkalo vseh viž, zato je začel vrteti na svojo lajno zopet stare pesmi. Misli pač, da bodo ljudje kar skupaj leteli za avtonomijo, če bo «Domoljub» rekel, da je tako zvani centralizem (pravilno unitarizem) nekaj strašnega. Naši klerikalci so res mojstri v postavljanju strašil za vrane v koruzi, češ: kakor se vrane boje slamnatega moža, tako se bodo Slovenci bali centralističnega bav-bava. Namesto, da bi klerikalni poslanci, ki predstavljajo v Narodni skupščini Slovenijo, začeli končno enkrat delati v Beogradu za gospodarske koristi Slovencev, so se lotili rajše lažjega dela: gobezdanja o avtonomiji in centralizmu. S tem besedičenjem pa bodo prav toliko opravili kakor psiček, ki ves besen laja na luno in se zaganja proti njej. O avtonomiji že danes skoro nihče več ne govori v državi razen naših klerikalcev. Avtonomije ni in avtonomije ne bo, pa naj «Domoljub» nad izgubljenim klerikalnim rajem še tako javka. Škoda truda in tratena tiskarskega črnila, zlasti na tako bedast način, kakor to dela «Domoljub», ki tako nekako trdi, da je Janezek dobil grižo samo zaradi centralizma. Delajte tam, kjer je potrebno, in pustite prazno besedičenje. Zaradi avtonomistične gonje, s katero zapravljamo večina slovenskih poslancev čas, doživljamo Slovenci škodo za škodo. Davki so vedno večji in še našo industrijo nam hočejo premestiti v Srbijo in Bosno. V teh in podobnih vprašanjih se izčrpavate. Tu lahko koristite Sloveniji. Naši klerikalni poslanci se pač svoje nesposobnosti preveč zavedajo, zaradi česar se ne posvetijo resnemu delu. Saj je lažje govoriti o avtonomiji, kako nekaj inenitnega je to, ker nikdar avtonomije ne bomo imeli in se tako tudi nikdar ne bo moglo praktično pokazati, da je klerikalna avtonomija le fa:barija in lim za nerazsodne ljudi. Klerikalci tiščijo s tem le v prepad, kajti po tolikem času brezkoristnega in brezplodnega zapravljania časa s stvarmi, ki jih nikdar ne bo, bo slovensko ljudstvo končno vendarle moralo obsoditi stranko, ki nam je doslej povzročila že neprecenljivo škodo na gospodarskem polju.

Brihten odgovor.

Ravnatelj: «Ali ste povedali gospodu, da sem odpotoval v Francijo?»

Sluga: «Rekel sem mu, da ste odpotovali danes dopoldne.»

Ravnatelj: «Dobro. Ali je tudi hotel vedeti, kdaj se vrnem?»

Sluga: «Da. Rekel sem mu, da na noben način ne prej kakor danes popoldne...»

Kaj je novega na Gorenjskem

(Odgovor «Kmetškemu listu».)

Naše opazke na račun gorenjskih radičevcev, ki podpirajo SLS s svojim združbarstvom in s tem, da so za hip še rešili radovljiško «Antanto» in Radovljici g. Pleničarja, so to gospodo hudo zbudile. Odgovarjajo v «Kmetškemu listu», a tako siromašno in lažnivo, da se vidi, da so že hudo blizu novim svojim klerikalnim prijateljem.

Predvsem trdijo, da je bilo samo «Antanti» v korist, če ni več dobila gozdov v Pokluki. Čemu pa se je vsa leta in lani zopet tako strastno potegovala zanje? Kdor pozna razmere, se mora glasno smejati «Kmetškemu listu», čigar stranka je voznike in kmete v Gorjah s krivičnim in protizakonitim ravnanjem prve dražbe v Pokluki lansko jesen oškodovala za pol milijona dinarjev, katero izgubo bo čutil na svoji koži ves okraj. Umestno bo, da se deputacije v narodnih nošah podajo potem zahvaliti se g. Azmanu v Hraše in g. Puclju v Velike Lašče.

Ako «Kmetški list» g. Pleničarja hvali, bi mu priporočali, naj si pogleda, kakšno mišljenje imajo o njem šolniki. Vidi se, da strast radičevcem še zatemnjuje oči.

Nato prestopa «Kmetški list» na polje držnih laži, češ, Železnikom je dr. Žerjav pred volitvami obljubil planino, po volitvah pa so jo izgubili. Toda laž ima kratke noge. Železniki so planino Pečano izgubili že pred leti na Nemški rovt, čigar planina je padla pod Italijo. To je bila za Železnike krivica. Zato je dr. Žerjav brez ozira na volitve, čim je za stvar zvedel, odredil, da se obnovi celo vprašanje. In res: na licu mesta se je našel izhod, ki more obe strani zadovoljiti, ko bodo vsi pogoji urejeni. Že s sklepom agrarnega okrožnega urada z dne 13. julija 1925. je bila prideljena Pašniški zadruzi za Železnike, Sorico in Selce sosedna planina Klom s tem, da se ima zaokrožiti s prir. ernim delom Pečane. Čig. radičevci bi znali tako stvar pač samo tako reševati, da bi vedno ostal eden gol, drugi pa zadovoljen. Dr. Žerjav je uredil Begunjam planinsko vprašanje na Planinici. Ribnemu naklonil «grofovo» planino in za vse vasi v okolišju verskega zaklada odredil zanje koristne revizije in nove ureditve, ki so v veliki meri bile že na dan njegove ostavke rešene, drugače pa dobro vpeliane, a zdaj spe spanje pravičnega v radičevskem ministru šum in rudnikov (glej Belansko planino, kjer je dr. Žerjav razveljavil neugodno rešitev Davidovičeve vlade!). Gospoda «zeleni generali» naj bi raje priznali, kar treba priznati, ne pa tajiti, kar ljudstvo samo kontrolira.

Najbolj pa se je urezal «Kmetški list», ko je začel braniti blejskega župana pred — dr. Žerjavom, češ, da dr. Žerjav ni za Bled ničesar storil. O tem se še pogovorimo drugič.

Občni zbori naših organizacij

Pred kratkim se je vršil prvi redni občni zbor krajevne organizacije SDS v Uršnih selih na Dolenjskem. Bil je sijajno obiskan ter veren izraz sile in napredka Samostojne demokratske stranke v vsej oblasti. Politično poročilo je podal g. Fran Majcen, ki je za svoja jasna izvajanja žel obilo odobravanja. Po njegovem poročilu je bil izvoljen odbor, ki bo z vztrajnim delom še povečal dosedanje uspehe.

V soboto 23. t. m. se bo vršil občni zbor krajevne organizacije SDS v Stražišču pri Kranju, in to ob 8. uri zvečer v prostorih g. Križnarja. Udeležil se ga bo g. Janko Blaganje.

V nedeljo 24. t. m. se bo vršil občni zbor krajevne organizacije SDS v Lescah na Gorenjskem ob 10. uri dopoldne v prostorih g. Janka Šumija. Udeležil se ga bo g. Fran Maicon.

Ali ste že poslali upravi „Domovine“ zeleno ali rdečo dopisnico z novimi naročniki?

Istega dne se bo vršil tudi občni zbor krajevne organizacije SDS za občino Sv. Krištof v laškem okraju ob 9. uri dopoldne. Udeležil se ga bo g. dr. Stane Rape.

Demokracija

(Piše napreden kmet.)

Gornjo besedo je pogostokrat slišati dandanes že tudi na deželi, posebno med onimi, ki bero časopise, v katerih jo je tolikokrat najti. Pa tudi drugače jo je slišati od ljudi, ki se označujejo za nekake odrešitelje kmeta in sploh preprostega naroda.

Meni dolgo časa ni bilo jasno, kaj se prav za prav s to besedo hoče in kaj se s tem zahteva. Po dolgem izpraševanju in svojem lastnem uganjanju sem prišel do pravega jedra. Demokracija pomeni ljubezen do ljudstva; ljudstvo naj odločuje o svojih pravicah in svojih dolžnostih brez vsakega pritiska in nasilja.

Kakor spoznam, bi bilo to nekaj lepega, ako bi bilo res tako. Naši klerikalci vpijejo na vse grlo, kako so demokratični, kako spoštujejo ljudsko voljo in napredek ljudstva, toda ob vsaki priliki, pa če je zadeva še tako strogo gospodarska, odločujeta na deželi in prvi vrsti župnik ali kaplan z raznimi cerkvenimi in verskimi pretinjami; pri važnejših zadevah pa odločuje škof z nekaterimi gospodi in ljudstvo se mora brez-pogojno pokoriti. Tako je pri klerikalcih, dasi se imenujejo ljudska stranka.

Nekateri druge stranke razumejo zopet drugače pomen te besede, ki jo tolmačijo tako, da vso moč, vso odločitev o vseh stanovih imej v rokah le en stan. Stanovske stranke mislijo le na svoj stan in hočejo vsem drugim stanovom komandirati. Na tako stališče se postavljajo n. pr. socialni demokrati, ki zahtevajo, da imej vso moč v rokah delavski stan, potem bivši samostojneži (sedaj radičevci), ki pravijo, da gre vsa pravica nad drugimi stanovi kmetijskemu stanu. Kljub temu pa voditelji teh strank niso ne delavci, ne kmetje.

Da nezmiselnost takih stanovskih strank malo označim, vprašam: Kam bi dovedlo, ako bi vsak stan gledal le slepo na sebe in skušal, ako bi bil na površju in imel moč v rokah, vzeti drugim tudi potrebnim stanovom vse pravice. Kaj mislite, da bi bilo to v korist n. pr. delavstvu, ako bi delavstvo uničilo obrtnike, poglalo učiteljstvo, vrglo varnostna oblastva? Radič je svojim

kmetom, da jih je dobil na svojo stran, obetal, da bo odpravil vse urade in vse šole.

To ni nikaka demokracija! Ta se doseže le s potrebno omiko, ko se spozna, da so potrebni vsi stanovi, da imajo vsi stanovi in vsak posameznik svoje pravice ter svoje dolžnosti in da se vsi stanovi med seboj izpopolnjujejo in podpirajo ne glede na to, ali pripada posameznik temu ali onemu stanu, ali je oblečen v delavsko ali praznično obleko.

Tako razumem jaz demokracijo. Baš naša Samostojna demokratska stranka družijo vse stanovce, vse dobre in voljne delavce, pa naj bo potem to delo ročno ali duševno. Tako je tudi prav, ker to je res demokratično. Ljudstvo tvorimo vsi, ne samo eden ali drugi stan.

DELAVSKI GLASNIK

K VOLITVAM V DELAVSKO ZBORNICO.

Ruše, januarja.

Bližajo se volitve v Delavsko zbornico. Treba se bo odločiti, komu izročim svoj glas. Ni mala izbira. Tako zvan delavski voditelji so pokazali svojo politično nezrelost, ker so se še ob vsakih volitvah cepili na več list samo radi lastnih interesov.

Slepa razcepljenost internacionalcev dokazuje njihovo popolno politično nezmožnost, čeprav vsi prisegajo na Marksov nauk, ne poznajo pa njegovega glavnega nauka, ki je: «Proletarci vseh dežel, združite se!» Še ni dolgo, ko smo na nekem shodu slišali, da ljubijo ves svet, v svoji ožji družbi se pa gledajo kakor pes in mačka. Ako bi ti ljudje dobili v roke Delavsko zbornico, potem ne bi bila to najvišja delavska institucija, ampak sejem polumešetarjev.

Ponujajo se nam tudi neizogibni klerikalci. Gospod kaplan je postal naenkrat zaupnik tovarniškega delavca. Ni klerikalcev sram, čeprav imajo edino oni na vesti ves gospodarski polom v Sloveniji.

Nezrelost prvih in politična nesramnost drugih mora pokazati pravo smer narodnemu delavcu. Ako se niso mogli združiti tako zvan delavski voditelji za skupno listo, združimo se mi delavci in glasujemo za neodvisno delavsko listo, katere nosilec je g. Rudolf Javan. Ta lista je edina kompromisna in res stanovska — nepolitična.

DOMAČE NOVOSTI

* Naše naročnike, ki so še dolžni naročnino, opozarjamo, da bomo ustavili list vsem, ki ne bodo vsaj za letos redno poravnali naročnino. Stroški za naš list so tako veliki, zlasti odkar imamo ilustrirano prilogo, da moramo pravočasno dobivati naročnino.

* Opozorilo našim cenjenim dopisnikom. Vsak časopis gleda na to, da ima čim več dopisnikov, ki mu poročajo o domačih dogodkih, predvsem o veseljih dogodkih, potem o smrtnih primerih, nesrečah, požarih, vlomih, tatvinah in drugem. Čim hitreje, čim več takih vesti in iz čim več krajev prejmemo take dopise, tem zanimivejši bo naš časopis. Seveda je treba poročati tudi o domači politiki, toda brez zmerjanja in grdih napadov, ker novi tiskovni zakon tega ne dopušča. Take dopise moramo spriči strogosti novega zakona brez usmiljenja zavreči, da prihranimo sebi in svojim dopisnikom nepotrebna pota. Sicer pa tudi ni cilj našega lista stresanje jeze nad političnim nasprotnikom, nego poštena borba proti nasprotnim strankam in zanašanje

zmisla za poštenost, ter pravico med najširše sloje našega ljudstva. Prosimo še enkrat: Poročajte nam vsi in o vseh domačih dogodkih! Kdor ima vrhu tega morda še slike o domačih zanimivostih, naj nam jih enako blagovoli odstopiti, da jih prinesemo v naši prilogi.

* Kralj obdaril marljive dijake. Kralj Aleksander je povodom novega leta naklonil siromašnim roditeljem marljivih dijakov darilo v znesku 36.000 Din. Znesek je bil po upraviteljih šol v navzočnosti dijakov in učencev razdeljen med 120 roditeljev. Vsak je dobil 300 Din.

* Novi divizijski komandant general Danilo Kalafatović je prispel te dni v Ljubljano in nastopil svoje mesto.

* Bivši ljubljanski župan dr. Ljudevit Perič †. Včeraj dopoldne ob 10. uri je umrl v Ljubljani bivši ljubljanski župan odvetnik g. dr. Ljudevit Perič v starosti 41 let. Bolehal je bil že dalje časa. Pokojnik je bil poštenjak in splošno priljubljen. Dasi je bil po prepričanju socialist, je

bil vendarle vedno narodnjak. Za časa vojne je bil kmalu v začetku ujet v Galiciji, nakar je iz Rusije odšel v Srbijo, kjer je napravil s Srbi žalostni umik preko Albanije. Pozneje je bil v Italiji in je iz Italije prišel ponovno na solunsko fronto, kjer se je kot dobrovoljec v srbski vojski boril do konca vojne. Ohranimo možu, ki je zastavil svoje življenje za svojo domovino, najlepši spomin.

* **Sotrudnikom, ki so poslali prispevke ob priliki razpisa pisateljskih nagrad,** sporočamo, da bo počasi prišlo na vrsto vse, kar je sposobno za tisk. Ker imamo prispevkov mnogo, bo trajalo precej časa, preden se bo vse zvrstilo. Prosimo, naj nas glede časa, kdaj bo kak prispevek objavljen, nihče ne sprašuje, ker tega sedaj niti ne moremo vedeti. Od doposlanih stvari bo razen nekaj malih izjem vse objavljeno. Opozorjamo, da traja rok za doposljanje večje povesti do konca tega meseca. Koncem meseca se bo najboljši večji povesti dodelila nagrada v zmislu našega razglasa.

* **50letnica tržaškega dnevnika «Edinosti».** Te dni je slavil tržaški slovenski dnevnik «Edinost» 50letnico svojega obstoja. Ob tej priliki je izšla «Edinost» v obsežnejši slavnostni izdaji.

* **Hmeljarska šola v Sloveniji.** V državnem proračunu za leto 1926./1927. je tudi postavka v znesku pol milijona dinarjev za ustanovitev hmeljarske šole v Sloveniji. Oseba, ki bo vodila to šolo, se bo poslala v Zatec v Češkoslovaško, da se izpopolni v hmeljarski stroki.

* **Izpremembra v gorenststvu.** Dosedanji gerent občine Bogojna pri Dolji Lendavi Štefan Vogrin je na lastno prošnjo razrešen gerentskih dolžnosti. Na njegovo mesto je imenovan Štefan Horvat, posestnik v Bogojni.

* **Zlatnike dobimo.** Finančno ministrstvo je naročilo v francoski državni kovnici zlatnike s podobo kralja Aleksandra. Napisi bodo izdelani v latinici. Skupno je naročeno milijon komadov, ki morajo biti izdelani do konca julija letošnjega leta.

* **Doposlane slike.** V zadnjem času smo prejeli že več sicer zanimivih slik, ki so pa žal premalo jasne in zato neuporabne za izdelavo klišejev. Prosimo torej za prav jasne in različne slike.

* **Tivat proglašen za mesto.** Selo Tivat v Boki Kotorski, kjer se nahaja glavni arsenal naše vojne mornarice, je s kraljevim ukazom proglašeno za mesto.

* **Prebivalstvo mesta Zagreba.** Po podatkih zagrebškega centralnega prijavnega urada je imel Zagreb koncem lanskega leta okroglo 130.000 prebivalcev.

* **Pozor! Ali ste že poslali upravi «Domovine» rdečo ali zeleno dopisnico?** Eni prejšnjih številk smo priložili rdeče ali pa zeleno tiskane dopisnice s prošnjo, naj vsak bralec «Domovine» pridobi enega ali več novih naročnikov ter zanje vpiše imena in priimke, poklice in točne naslove. Mnogo naših bralcev je ta poziv prav razumelo in poslalo imena po enega ali več, celo do osem novih naročnikov. Mnogi so dali dopisnice podpisati in odposlati kar novim naročnikom samim. «Domovina» ne obstoja od vsiljevanja duhovnikov, ampak se širj spricho zaupanja, ki ga imajo do nje njeni bralci in bralke. Zato naj nihče ne zavrže dopisnice, ampak jo izpolni z imeni novih bralcev, opremi z znakom za 50 par ter vrži na pošto. To je malenkostna žrtev, ki bo pomagala, da bo mogla «Domovina» postati še boljša. Rdeče in zelene dopisnice prosimo vse brez izjeme vsaj z enim novim naročnikom nazaj! Kdor pošlje po položnici naročnino za več naročnikov skupaj, naj istočasno upravi «Domovine» na dopisnici poleg točnih naslovov naročnikov sporoči pri vsakem tudi, koliko je eden ali drugi plačal naročnino.

* **Srebrna poroka.** Te dni je slavil s svojo soprogo v ožjem krogu svoje družine znani strokovnjak v hmeljarstvu, nadučitelj gosp. Anton Petriček v Žalcu, srebrno poroko. Možu, ki ima kot tajnik Hmeljarskega društva za savinjsko hmeljarstvo neprecenljive zasluge, bodi naklo-

njenih še mnogo let! Enako želimo njegovi soprogi.

* **Naši rojaki v Rusiji.** Te dni se je pripeljal v Maribor neki rojak iz Sremske Mitrovice, ki je delal v Rusiji kot kovač. Ker je zmanjkalo v Rusiji zasluzka, se je povrnil z ženo in otrokom v domovino. Pripoveduje, da je v Rusiji še mnogo naših ljudi, ki živijo v veliki bedi in se ne morejo vrniti domov, ker jim dela sovjetska vlada nepremagljive težkoče.

* **Pozor! Uduženje vojnih invalidov, vdov in sirot,** podružnica v Ljubljani, opozarja vse člane in članice, da se javijo sodišču v svrhu prevedbe po novem invalidskem zakonu, in to najkasneje do 17. februarja 1926.

* **Mnogo snega.** Po vesteh z dežele je v Sloveniji v zadnjih dneh padlo mnogo snega, zlasti na Gorenjskem, na Pohorju in v kočevskem okraju.

* **Izvor nafte v Južni Srbiji.** V okolici Skoplja se je pojavil legar. Oblastva so zaradi tega dala preiskati vodnjake in studence. V nekem vodnjaku so našli nafto. Izčrpali so ga ter dobili približno 300 litrov nafte. Po izpraznitvi so vodnjak pokrili in zapečatili. Ko so naslednjega dne dvignili pokrov, so našli v vodnjaku zopet nafto. Sedaj so strokovnjaki pregledali studenec nafte ter ga bodo začeli izrabljati za pridobivanje petroleja.

* **Kako je mlad prijatelj poslal pet novih naročnikov «Domovini».** Z našo položnico je poslal upravi «Domovine» petkrat po 15 Din, skupaj 75 Din, obenem pa pisal dopisnico upravi z naslednjimi stihii:

«Ljuba moja „Domovina“:
Evo tu je naročnina
fantov treh in dveh deklet.
Kmalu se oglasiš spet.»

Nato je napisal točne naslove vseh petih. Prejel bo posebno zahvalo.

* **Ostanki predpotopne živali.** V selu Miošiču pri Drnišu v Dalmaciji so našli te dni spodnjo čeljust ogromnega sesalca. Po zobu kočnjaku, ki je bil poslan prirodoslovnemu muzeju v Splitu, se je moglo ugotoviti, da je čeljust pripadala neki vrsti nosoroga, ki je v starodavni dobi živel v pragozdovih.

* **Smrtna kosa.** Pišejo nam: Minilo je komaj štirinajst dni, ko je velespoštovana obitelj g. nadučitelja Tomince v Globokem spremila svojega ljubljena Justka v tiho domovanje. Kruta usoda je zopet zahtevala, da je oče nadučitelja g. Tomince g. Jernej Tominc v Limbušu pri Mariboru ostavil zemljo v starosti 98 let. Živel je le v delu in ljubezni do svoje družinice. Zaradi blagega značaja je bil pokojnik splošno priljubljen. Velespoštovani obitelji g. Tomincevi iskreno sožalje!

* **Smrtna kosa.** V Šmarjeti na Dolenjskem je umrl v 69. letu starosti daleč okrog poznani priljubljeni in spoštovani posestnik in mlinar gosp. Lipar. Zapušča vdovo in več narodnozavednih otrok. — Vsej družini iskreno sožalje, njemu pa večni mir!

* **Smrtna kosa.** V Št. Jurju ob južni železnici je umrl g. Ivan Žmahar, višji sodni oficijal iz Ptuja. Pokojnik je bil vedno zaveden in napreden Slovenec ter odločen naš somišljenik. — Nagle smrti je umrla gospa Genovefa Žurajeva, soproga gostilničarja, lesnega trgovca in posestnika v Slovenski Bistrici. Pokojnica je bila vzorna in skrbna mati. — V Mariboru je umrla gdč. Pavla Högenwartova, poslovodkinja iz Frama. — V Domžalah je preminul gosp. Franc Cerar, tovarnar. Pokojnik je bil izredno marljiv človek, ki si je z žilavo vztrajnostjo ustvaril iz malenkostnih početkov sedaj krasno cvetočo slavninarsko podjetje. — V Gradcu je umrl na posledica težke operacije g. Adalbert Geiss, bivši trgovec v Žalcu. — V Gradcu je umrl polkovni zdravnik dr. Franc Žižek v 86. letu svoje starosti. Rodom iz Spodnje Štajerske je preživel vojno dobo v pokoju v Gradcu. Bil je vedno zaveden Slovenec. — V Gorici je umrla ga. Frančiška Draščkova, soproga g. Karla Draščka, v 73. letu starosti. Pokojnica, mati

gosp. Olge dr. Pucove in gosp. Karle dr. Šapljave, je bila v goriških slovenskih krogih spoštovana kot vzor matere in gospodinj, vneta Slovenka ter kot žena blagega srca napram revežem. — V ptujski bolnici je izdihnil v maternem naročju v starosti 14 let Mitja Tavzes, sin odličnega našega pristaša, notarja g. Tavzesa v Logatcu. Težka nesreča, ki je zadela rodbino g. notarja, je vzbudila splošno sočutje in sožalje. — V Čatežu pri Veliki Loki je umrl posestnik g. Ivan Miklič, oče gosp. Matka Mikliča, šefa knjigovodstva direkcije državnih železnic v Ljubljani. — V celjski javni bolnici je preminul po dolgem in hudem trpljenju znani celjski trgovec g. Franc Kramar v starosti 43 let. Pokojnik je bil znan kot dober in prijazen mož. — Blag jim spomin!

* **Smrtna nesreča.** V Središču ob Dravi se je pri izvrševanju svojega poklica težko ponesrečil mlinar g. Jakob Rakuša, zvest naš somišljenik. Prepeljali so ga v ormoško bolnico, kjer je podlegel poškodbam. Blag mu spomin!

* **Trboveljske novice.** V zadnjem času je bilo ponovno vpkokenih več rudarjev po novem pravilniku z mesečno pokojnino do 800 Din. — Žena pokojnega kopača Matije Čebina, ki se je smrtno ponesrečila pri delu, je prejela obvestilo od krajevnega odbora Bratovske skladnice, da bo prejela mesečno 1000 Din nezgodne rente. Ta vsota bo vsaj nekoliko odpomogla bedi uboge žene, ki ima tri majhne otroke. — Preteklo nedeljo je bil zaključen cikel predavanj iz ženskega področja. V nedeljo 24. t. m. prične Ljudska visoka šola z novim ciklom predavanj iz zgodovinskega področja po prof. Meliku. — Iz tabele direktnih davkov v trboveljski občini za leto 1925., ki jo je sestavila finančna delegacija v Ljubljani, posnemamo, da je plačala trboveljska premogokopna družba letno 2.621.216-78 Din ali v odstotkih izraženo 97,2 %, vsi ostali trboveljski davkoplačevalci pa 75.704-23 Din ali 2,8 %. — Preteklo dni je bilo izvršenih več samomorov, vsi v mrzlih savskih valovih. Medtem ko je identiteta prvega in drugega znana ter so drugega kandidata smrti še pravočasno rešili, sta prvi in tretji samomorilec utonila. — Pri obeh rudniških ravnateljstvih: v Trbovljah in v Hrastniku so pričeli reducirati delavstvo. Najprvo so prišli na vrsto starovpkokeni, njim pa bodo sledile najbrž še žene poročenih rudarjev. — Občni zbor Sokolskega društva se bo vršil v nedeljo 24. t. m. ob 14:30 v Sokolskem domu. — Na Doberni vladajo neznosne stanovanjske razmere. V neki baraki je zgnetenih 7 družin z 21 otroci, izmed teh sta dve v divjem zakonu.

* **Po 11 letih se je oglašil.** Viničarski sin Franc Ribič iz Pekar pri Mariboru se je po 11 letih javil svojim staršem iz ruskega ujetništva. Piše, da živi tam v dobrih razmerah. — Nedavno se je javil iz ruskega ujetništva Jakob Terboš, sin posestnika iz Limbušu pri Mariboru.

* **Smrtna nesreča.** Pri valičnem mlinu g. Polanca v Radečah se je smrtno ponesrečil vajenec Pavel Amzelmi. Prišel je namreč pod transmisijski jermen, ki ga je tako stisnil, da je bil na mestu mrtev.

* **V službi zmrznila.** Na Sušaku sta dva uslužbenca finančne kontrole zmrznila na službenem obhodu. Tretji je bil prepeljan v reško bolnico, kjer so mu morali odrezati obe zmrznjeni nogi.

* **Vrnil se je.** Dijak Pavel Šegula iz Ptuja, ki je nedavno pobegnil, se je že vrnil domov. Bil je v Zagrebu, kamor je odšel v spremstvu in na prigovarjanje nekega starejšega součenca.

* **Skrivnosten golob.** Med domačimi golobi Stanka Karlovska v Šmarjeti na Dolenjskem so opazili goloba, ki ima na nogi aluminijev obroček z napisom «Wien M. K. 120/24». Najbrž je to golob-pismonoša, ki je pobegnil.

* **Visoka starost.** V Dobriču v Hercegovini je umrl Peter Marinič v visoki starosti 102 let. Do zadnjega je bil čvrst in zdrav.

* **Težka nezgoda.** V gremijalni trgovski šoli v Kranju je trgovski vajenec Fran Šavnik z nekim tovarišem ogledoval samokres. Zaradi ne previdnosti se je samokres sprožil in je krogla

zadela Šavnika v trebuh. Poškodba je težka. Šavnika so prepeljali v ljubljansko bolnico.

* **Kače pozimi.** Iz Poljčan nam piše naš čitatelj: Dne 7. t. m. sem našel na železniškem tiru pri Ličnici 52 cm dolgega gada, ki ga je vlak povozil čez sredino. Gad je bil še živ, ko sem naletel nanj. V tem času je gad na prostem pač prav redka prikazen, dasi je bilo sicer takrat nekaj dni prav toplo.

* **Požar v Borovnici.** Na parni žagi g. Joška Majarona v Borovnici je nastal te dni zvečer požar, ki se je zaradi močnega vetra v kratkem času razširil po vsem poslopju. Le takojšnjemu nastopu in požrtvovalnosti gasilnih društev iz Borovnice in Brega se je zahvaliti, da se je požar omejil samo na žago.

* **Požar.** V Močilnem pri Radečah je te dni ponoči nastal v hiši Franca Kreka požar. Žena in otroci, ki so bili sami doma, so mogli rešiti samo malenkosti. Hiša s pohištvom vred je pogorela do tal.

* **Zmrznil je.** V Gmajno pri Solčavi je šel 17letni Rudolf Poličnik nastavljat kunam pasti. Po neki ledeni drči je mladenič padel in se močno poškodoval. Zaradi izgube krvi ter oslabelosti ni mogel naprej in je zmrznil.

* **Samomor starca.** Na železniški progi Vrbovska-Sušak se je 80letni stavec Martin Malletić zaradi prepira v rodbini vrgel na železniški tir tako, da mu je osebni vlak Sušak-Zagreb odrezal glavo.

* **Granata raztrgala štiri pastirje.** V okolici Pristine so našli te dni pastirji, ki so pasli ovce v grmovju, dve topovski granati. Hoteli so dobiti smodnik in so jih skušali v to svrhu razbiti. Nenadoma pa je ena granata eksplodirala ter štiri pastirje in dve ovci raztrgala na kose.

* **Samomor vojnega bogatina.** V Risnju v Boki Kotorski se je obesil trgovec Đoko Mitrović, ki je med vojno obogatel, pozneje pa s potratnim življenjem zapravil vse svoje premoženje. Ker ni mogel prenašati siromaštva, je šel prostovoljno v smrt.

* **Strašen čin blaznika.** V Podlugu v Hercegovini so se na 40letnem seljaku Luki Popoviću že dalje časa pojavljali znaki blaznosti. Te dni pa je Luka zgrabil puško ter streljal na ženo in otroka. Smrtno zadeta se je žena zgrudila na tla in kmalu nato umrla, otrok pa je ostal nepoškodovan. Popović je potem ustrelil še samega sebe.

* **Podjeten slepar.** Pri deželnem sodišču v Ljubljani teče kazensko postopanje proti Bolčiju (Jakobu) Zvanu radi hudodelstva sleparstva. Tekom leta 1925. je hodil možak po raznih krajih Slovenije, se izdajal za urednika «Jutra», «Slovenskega Naroda», «Narodnega Dnevnika», se predstavljaj med drugim kot dr. Lokar, dr. Kotnik, dr. Soka, dr. Lakner, dr. Srebre, šef presvetnega oddelka ali tudi zdravstvenega oddelka v Mariboru itd. ter izvalil pod temi imeni in naslovi od raznih oseb naročnino za «Narodno enciklopedijo», ki jo je založil Bibliografski zavod v Zagrebu. Kasirano naročnino je Zvan porabil in se nahaja sedaj v zaporih deželnega sodišča v Ljubljani.

* **Tatvine na ljubljanski pošti.** Iz inozemstva so prihajale na poštno direkcijo pritožbe, da izginjajo poštne vrednostne pošiljke in zavitki. Poštna direkcija je zaradi tega prijavila zadevo policiji, ki je res izsledila tatu teh pošiljk v osebi nekega nižjega poštnege uslužbenca.

* **Smrtna obsodba v Sarajevu.** Sarajevsko okrožno sodišče je te dni obsodilo nekega Purkovića zaradi uboja na smrt na vešalih.

* **Rop v cerkvi.** Iz Št. Janža pri Zibiki nam pišejo: V tukajšnji podružnici Sv. Janeza je do sedaj še neznan lopov izropal nabiralnik, v katerem se je nabiralo za po požaru poškodovano cerkev. Na mežnariji pa je nekdo vzel okno, katero so našli potem razbito v nekem vinogradu.

* **Tatvina in hudobnost.** Neznani tat je ukradel te dni posestniku Francu Grabovšku v Novem mestu iz kozolca na njegovi pristavi ob Ločenski cesti večjo množino sena. Obenem je zlikovec

polomil in uničil večje število zlahtnih štiriletnih jabolčnih dreves.

* **Tudi z majhnimi sredstvi se izhaja.** Pogostokrat gre pri tem samo za pravilno izbiro hranilnih in okrepčevalnih sredstev. Tako mnoge gospodinje še premalo uvažujejo dejstvo, da čaj kot vsakdanja družinska pijača ni samo zelo osvežujoč, nego tudi izredno cenen. Skodelica čaja znamke «Čajna ročka» stane res samo neznahtno vsotico. Gospodinje, ki to znamko trajno uporabljajo, se ne bodo nikdar pritoževale, da zametavajo denar.

* **Zidarski mojster,** naroden in napreden, ima lepo mesto v trgu mariborske oblasti. Pojasnila daje tajništvo SDS v Mariboru, Cankarjeva ulica.

SOKOLSTVO

s Sokol Radomlje ima svoj redni občni zbor v nedeljo 24. t. m. v dvorani brata Jermana. Udeležba članstva dolžnost. Zdravo!

Na divjem lovu

(Pripovedka.)

Visoko v hribih se razteza Vrhovje, obsežna planjava, obrobjena z gostimi gozdovi, ki segajo naprej po sosednjih hribih do vznožja, kjer pričenjajo ravnine. Na sredi planjave stoji še danes lična kmetska hišica s čednimi gospodarskimi poslopji. Pred več kakor petdesetimi leti je gospodaril na tej kmetiji čudak Čelešnik.

Vzlic svoji orjaški postavi je bil Čelešnik strahopetnik. Kakor hitro je nastala noč, se je zapri v hišo, zaklenil vrata in nihče ga ni mogel spraviti iz hiše. Imel je bridke izkušnje: čim se je namreč podal ponoči na polje ali na dvorišče, že je videl čudne prikazni: ljudi brez glave, škratelje, velikanske črne mačke, pse in druge pošasti. Kadar pa ni ničesar videl, tedaj je slišal skrivnostne glasove, vzdihne, prošnje in ropotanje. Najbolj se je bal tako zvanega divjega lova, ki se je vršil vsako noč po njegovi planjavi. Obstojal je v divjem lajanju psov, plahem beganju divjačine in streljanju lovcev med enajsto in dvanajsto uro.

Čelešnik se je resno prizadeval, da bi s svojega zemljišča odpravil zlobne duhove. Romal je na Strmo goro in povprašal za svet ondotnega župnika, ki mu je povedal, da so nočne prikazni duhovi onih lovcev, ki so v življenju hodili na lov ob nedeljah in praznikih. Zaradi tega so obsojeni v kazen posmrtnega lova tako dolgo, dokler ne zadostijo pravici z naloženo pokoro. Rešiti bi jih mogel le človek, ki nima ničesar slabega na vesti, ter bi jim izpolnil, kar bi ga prosili. Vedeti bi pa ne smel komu izkazuje uslugo.

Tega rešilnega dneva Čelešniku ni bilo treba dolgo čakati. Nekega večera se je pri njem oglasil popotnik s prošnjo, da bi ga prenočil. Rad je ustregel njegovi želji ter mu je odkazal ležišče pri peči, kjer je odložil prtijago. Ves večer sta se prijateljsko razgovarjala; nekako pred enajsto uro pa se je gospodar odstranil in popotnik se je odpravil k počitku.

Nenadoma se je zasvetilo zunaj pred hišo, pojavilo se je lajanje psov in nagli koraki so se čuli na dvorišču. Zdelo se mu je, da je nekdo potrkal na okno.

«Kdo je?» se je oglasil tujec, ničesar hudega sluteč.

«Mi, lovci!» mu je zadonelo v odgovor. «Pričeli bomo loviti.»

«Začnite!» je odgovoril. «Menda pa noč ni preveč pripravna za tako delo.»

«Mi smo nočni lovci. Nocoj pa imamo gonjača, da bi žvižgal in vodil pse. In dobro bi ga plačali.»

«Streljati sicer ne znam, naučil pa sem se izvrstno žvižgati. Za kako uro bi vam bil na razpolago.»

«Pridi, blaga duša! Dragocena nam je vsaka minuta!»

Popotnik je ogrnil plašč ter je stopil iz hiše v temno noč. Videl je nedaleč na vrtu trumo lovcev s svetlimi puškami in zelenimi klobuki; okrog njih pa so tekali psi in nemirno vohali po travi.

«Začnimo!» je ukazal lovec-prvak in namignil popotniku, naj gre za njimi.

Razšli so se po planjavi, psi so začeli cviliti in begati v bliskovitem teku, da so se jim utrjnale iskre pod nogami.

Tujca je spremljal lovec-velikan. Molče je stopal na njegovi strani, na obraz mu je padala senca njegovega širokega klobuka, zato ni mogel razločiti nobene poteze. Prišla sta do visoke skale, kjer se je ustavil.

«Tukaj ostani!» je velel popotniku. «Nasloni se na skalo in žvižgaj, da se bo čulo po okolici.»

«Doklej?» mu je stavil vprašanje.

«Eno samo uro. Ko bomo končali, pridemo toč mimo in tedaj dobiš plačilo.»

Lovec je izginil; takoj se je začelo bliskati po okolici, da je bilo groza. Psi so gonili, divjačina je cvilila in tujec je žvižgal na vse kriplje; vendar je ob silnem viku in kriku slišal komaj samega sebe.

Hitro je potekla usodna ura. Lovci so se vračali mimo skale, obloženi z obilnimi plenom. Vsak mu je vrgel za plačilo zajca, tako da je tujca skrbelo, kam bo spravil toliko divjačine. Zložil jo je k skali ter jo je pokril s smrečjem, nakar se je podal k počitku.

Drugi dan mu je bila prva pot k skali, kamor je povedel tudi gospodarja, da mu pokaže svoje plačilo. Kako pa je osupnil, ko ni našel na mestu drugega nego veje, s katerimi je pokril divjačino.

Čelešnik je pojasnil strmečemu tujcu, da je sodeloval ponoči pri divjem lovu. Od takrat je imel Čelešnik na svojem posestvu mir pred divjimi lovci.

Soteščan.

Zakonski prepiri

Imel je mož Grošar jako hudo ženo. Odkoder je prišel, kamor je odhajal, vedno je jela nad njim kričati in vpiti, da ni bilo ne konca ne kraja. «Pa ne bi mogel ostati doma!» se je hudovala. «Zakaj bi ravno ti hodil in ne jaz!»

Mož, ki je bil že vaje takih besed, ni črhnul. Vstal je in ji odšel zopet izpred oči. Žena pa je bila jezna, komaj je čakala, da je rekel z bogom. Pogledala je skozi okno za svojim Janezom in ko je videla, da je izginil za hišami, je odprla hitro vrata in smukla v bližnjo gostilno nad dobrega dalmatinca. Ko si je malo pogasila žejo, je vstala in odšla domov. Kmalu za njo je prišel mož, a žena ni imela še pripravljene kosila. Tako se je godilo kar zaporedoma sleherni dan. Nikdar ni mož prišel domov s dela, da je ne bi našel pijano.

Prigodi pa se, da žena zbolí. Trpela je na želodčnem krču. Ležala je kakor mrtva. Ker je mož vedel, kakšna bolezen se ji je ponovila, jo je pustil ležati, misleč, bo že vstala, ko bo boljša. Če pa leži, je tem bolje, saj drugače itak ni miru. Ko pa je ležala ves dan, ne da bi se ganila, je mislil, da je mrtva. Ves vesel ji je dal pripraviti mrtvaški oder in naročil zanjo krsto. Pretekle so ure in prišel je dan pogreba. Kupil je najboljše slivovke in napojil z njo pogrebce, da so videli vsako stvar dvojno. Zadeli so krsto na rame in šli po stopnjicah navzdol, ker so bili v drugem nadstropju. Niso še prišli na sredo stopnic, ko pogrebcom spodrsne in krsta pade na tla. V tem se žena zdrami, krč je šele sedaj popustil. Krsta se odpre in žena začne vsa razjarjena kričati: «Sram te bodi, hudobnež ničvredni, še živo si me hotel zakopati v zemljo!»

Mož se je prestrašil, da so mu vstajali lasje na glavi, in ni vedel, kje se nahaja. Pogrebci so se razšli, žena je odšla v stanje.

vanje, mož je spravil krsto in govoril sam pri sebi: «E, da bi že vendar Bog dal, da bi kmalu izginila ta nesrečna rakev tja, kamor je bila namenjena.»

Od sedaj naprej možu ni bilo več ob-stanka. V tem času se je kratkočasil s tisto pesmijo, ki jo je rad prepeval v bližini žene, da je bila le še bolj razdražena:

«Hujšega ni na tem svetu,
ko pri hudi ženi živeti.
Ona tuli kakor lev,
da je nisem nič veselja»

Frenehati je moral.

«Boš že enkrat nehal s tem čenčanjem. Hudobnež, saj vem, da me le dražiš, pa si zdrav!»

«Tiho bodi, klepetulja, in me pusti v miru. Saj te nisem nič vprašal!» je odvrnil mož in pel dalje:

«Gor in dol po sob' klepeče,
vse stvari od sebe meče,
zraven poje kakor bas,
da si dela kratek čas!»

Žena zopet poseže vmes: «O, le poj, saj to gre tebi in ne meni! Sebe poglej in pred svojim pragom pometaj!»

Žena je odšla iz kuhinje, mož pa je nadaljeval:

«Včas napihne se od jeze,
da se vidijo poteze
po obrazu rdečem,
kot balon okroglem.
Kadar mož jo uzeš,
strašno kislo se drži.
Včas prime me za ušesa,
da pogledam gor v nebesa.
Saj ne dá popreti miru,
da jo počim tja za uho...»

«Kako si rekel?» vpraša žena, ki le ravno zadnje besede še ujela. «Da me boš za uho? O, ne boš me ne, le kar naslikaj si jih, potem jih pa lahko pretepaš; mene pa ne boš, si še preslab za kaj takega!»

Še dalje bi stresala take in enake besede, da ni mož začel peti dalje:

«Mož pa vrček v roke vzame,
ženko kušne in objame;
mož pa vrček odmaši:
Ljuba ženka, zdaj pa plj!...»

«Saj bi pila, ko bi imela.» se malo razvedri boljša polovica. «Pa ti bi že se bil za silo in za drugo vse, samo za tisto ne, da bi mi kupil včas kozarec vina. Saj veš, če je človek ves dan pri delu in v kuhinji, je lahko žejen.»

«Dobre misli imaš. Saj bi tudi jaz včas rad kaj boljšega prigriznil, če bi imel. Pa je že tako: kakor se posojuje, tako se vračuje. To se pravi: kakor ti, tako jaz.»

Kolikokrat je prišlo med njima do takega prepira! Mož je odhajal po svojih opravkih, alkoholnih pijač. A ta zdravila so se ji zdela pretežka, da bi jih izpolnjevala. — Stara navada železna srjaca — tega pregovora se je držala in pila dalje. Končno pa je zbolela žena pa je nadaljevala svojo pot v gostilno in nazaj. Alkohol ji je že stopil v obraz, da je bila rdeča kakor kuhan rak. Zopet je zbolela in šla k zdravniku. Prepovedal ji je uživanje in ni več vstala. Mož ji je strezel in donasal vsakovrstne jedi in komaj čakal, da bi brž spoznal, ali bo ozdravela ali umrla.

Zgodilo se je poslednje: umrla je. Mož je mislil, da bo tudi sedaj oživela. Zato je naprosil pogrebce, a ni jim kupil žganja. Spravili so pokojnico srečno iz hiše in odnesli k počitku. Ko je bila že v zemlji, se je oddahnil in rekel: «Sedaj jo pa zagrebite, tako da ne bo več še enkrat vstala in živela še tri leta, kakor je bilo zadnjič.»

Temeljito so opravili pokop. Grošar jih je peljal v gostilno in dal za pijačo. Pripovedoval je pivcem na dolgo in široko, kako je

živel s pokojno ženo. Povedal jim je vse po vrsti. H koncu pa je še pridejal:

«Lepši kakor sonce rmeno,
lepši ko cvetoča plan,
lepši ko polje zeleno
je še vendar samski stan!»

Napisala Alojzija Restarjeva.

ZANIMIVOSTI

× Kako velika so svetovna mesta. Malo ljudi ve, da je Berlin po obsegu svoje površine največje mesto na svetu. Večina ljudi smatra New York in London, često tudi Pariz in druge kraje za obsežnejše po prostoru. Berlin obsega 574 kvadratnih kilometrov. Natančno 100 kvadratnih kilometrov manj ima mesto New York. Za tema mestoma pride Chicago, ki obsega okrog 500 kvadratnih kilometrov. Potem šele sledi London s 303 kvadratnimi kilometri. Dunaj ima 278 kvadratnih kilometrov.

× Pisarna, ki vé vse. Američani so zelo radovedni ljudje in vprašujejo vse mogoče stvari. Ker pa na mnoga vprašanja ni vedno lahko najti pravih odgovorov, se je v Zedinjenih državah ustanovila pisarna, ki prav tako drzno kakor enostavno zatrjuje, da vé vse. Na stotine in stotine pisem pride vsak dan iz vseh delov Zedinjenih držav v to pisarno, v kateri uraduje nekaj tucatov uradnikov, ki sestavljajo odgovore. Največ vprašanj, ki prihajajo v to pisarno, je pravnega, sportnega, gospodinskega, trgovinskega in političnega značaja. Včasih so vprašanja prav smešna. Tako je neki 12letni deček stavil vsevednemu zavodu naslednja vprašanja: «Zakaj je morje nemirno?» «Odkod prihaja veter?» «Zakaj imajo mravlje majhne krave?» In dečko zaključuje z vprašanjem: «Ali lahko nosim puško, če ni nabasana?»

× Starodavno mesto na dnu morja. Ameriški učenjak Hartmann je nedavno začel preiskovati morsko globino blizu napoljskega pristanišča s posebnimi pripravami in je odkril na dnu morja ostanke mesta Paleopolija, ki se je pred davnimi časi pogreznilo v morje najbrž ob velikem potresu.

× Kinematografi v Ameriki. Po najnovejših ameriških statističnih podatkih se nahaja v Zedinjenih državah ogromno število 20.000 kinematografov. Ta številka obsega seveda tudi najmanjše podeželske kinematografe, katerih mnogi imajo prostora komaj za sto oseb.

× Kako so stari Rimljani izražali priznanje. Stari Rimljani so v izražanju priznanja poznali mnogo fineše razlike kakor mi. Stopnjevanje priznanja je segalo od lahkega ploskanja s koncem toge (rimskega oblačila) na ročno dlan do grmenja krepko ploskajočih rok. Razlikovali so zamolkel dalje časa trajajoč hrup (bombus), navadno ploskanje (testae) in končno gromovito ploskanje v največjem navdušenju (imbries).

Ta je pa lepa!

Domača hči: «Kako morete pustiti, da vas poljubi nekdo, ki ga prav nič ne poznate?»

Služkinja: «Bila je popolna tema in sem mislila, da je vaš zaročenec...»

V gostilni.

Gost: «Lepa in rejena živalca je vaša mačka!»
Gostilničar (po rodu Italijan): «Želo ga je debel in ga bo dal deset porčija gulaš...»

ŽENSKI VESTNIK

Za kuhinjo

Sir iz kislega mleka. Postavi lonec kislega mleka na kraj štedilnika, da se počasi pregreje in tako sesiri. Medtem ga enkrat zmešaj. Ko je mlačen, ga odstavi. Da se ohladi, odlij kolikor moreš počasi vodo, sir pa stresi na platnen, čez skledo razprostrti prt in pusti, da se dobro od-

teče. Ta sir se rabi za razna sirnata jedila (n. pr. za sirnate štruklje). Ako pustiš, da postane mleko zelo vroče ali začne celo vreti, potem bo sir zelo trd in neporaben. Zelo lepo se sesiri mleko, ako ga postaviš čez noč na ohlajen štedilnik.

Sardelno maslo. Osnazi pet sardel in jih pretlači z 10 dkg sirovega masla skozi sito, malo premešaj, deni v skodelico, dobro pokri in shrani na hladnem; osem do deset dni ostane dobro. Sardelno maslo se uživa navadno na kruhu.

Orehovi štruklji. Deni na desko vzhajano testo. Testo tanko razvaljaj, potem ga še razvleci in pomaži z naslednjim nadevom: Vmešaj v skledi dve žlici sirovega masla, tri žlice sladkorja, dve jajci, malo drobno zrezanih olupkov, malo stolčenega cimeta in klinčkov pol litra smetane, pol litra drobno stolčenih orehovih jedrc in pest drobtin. Ko je vse dobro zmešano, nadevaj in namaži to na razvaljeno in razvlečeno testo ter tesno zavij. Testo razdeli in razveži v posamezne štruklje, katere položi na pločevino (med vsakim naj ostane za dva prsta prostora). Pusti jih z jajcem in speci. Ko so pečeni, jih potresi še tople s sladkorjem.

Marmeladni štruklji. Napravi kvašeno testo, razvaljaj ga, pomaži z marmelado, potresi z drobtinami, trdo zavij, deni, da vzhaja, in speci. Pečene štruklje razreži ter potresi s sladkorjem.

Praktični nasveti

Kako se hitro ogreješ. Večkrat je človeku hladno tudi v topli obleki. Temu odpomoreš, ako usta zapreš ter kratko časa polagoma in globoko dihaš skozi nos. Globoko dihanje namreč pospešuje tok krvi in ji dovaža več kisika. Tako pravilno dihanje preprečuje tudi razna prehlajena.

Mleko kot zdravilo. Mleko je izvrstno zdravilo za one, ki nimajo zdravega želodca, ali ki trpe na prsih. Kuhano mleko se težje prebavlja kakor nekuhan, vendar smeš sirovo mleko uživati le, ako veš, da je od zdrave živali. Najboljše je kislo mleko, ki ga želodec lahko prebavlja. Kdor se hoče hraniti z mlekom, se ne sme naenkrat odpovedati drugi hrani, ampak polagoma; enako nezdravo je, če zdravljenje naenkrat prekineš.

Sredstva proti pegam. Trajnega sredstva proti pegam na obrazu ni. Razna zdravila pomagajo le deloma. Med drugimi sredstvi priporočajo tudi naslednja: Umivaj obraz z limonovim sokom, ki ga razrediš z rožno vodo. Ali pa: Napravi kašo iz krednega prahu in vodikovega dvokisa (vodikovega superoksida), jo nanesi na pege in pusti eno uro. To večkrat ponovi.

IZ POPOTNIKOVE TORBE

JESENIŠKI GLASOVI.

Jesenice, 17. januarja.

V nedeljo 17. t. m. se je vršil v prostorih pri Humru občni zbor napredne mladinske organizacije «Edinosti». Udeležila sta se zbora tudi dva brata «Edinaša» iz Kranja. Za predsednika je bil soglasno izvoljen naš vrli brat France Kerštanj, ki nam jamči, da bo naša «Edinost» tudi v tem letu krepko in neustrašeno vršila na izobraževalnem in nacionalnem polju svojo vzvišeno nalogo. Težavno nalogo kapelnika učitelja glasbe je prevzel br. Rado Kleč.

Novoizvoljenemu odboru in sploh vsem članom naše «Edinosti» kličemo: «Le neustrašeno in samozavestno naprej, sebi, narodu in domovini v čast in ponos! Dramski odsek jeseniškega Sokola je uprizoril v sokolski dvorani v soboto zvečer in v nedeljo popoldne znano burko «Automobilist». Vsaka podrobna kritika bi bila odveč, saj so nastopali naši najboljši. Bog pomagaj, nasmejali smo se zopet enkrat prav od srca. Zelimo samo, da se naš vrli gledališki odsek pokaže še večkrat. K temu bi še pripomnil, da jeseniški naprednjaki vse premalo cenijo naše po-

Dragoceno darilo za vse

Ljudi nam daje mati zemlja v zdravilnih zeliščih, katere rodi v naš blagor. Iz takih koristnih zelišč je sestavljeno že 27 let priljubljeno domače sredstvo: Fellerjev blagodišeči «Elsaflujd». Kakor že v času naših dedov, tako se hvali tudi

sedaj kot zanesljiv ublažitelj bolečin pri reumatizmu, v križu, trganju v udih in glavi ter pri zobobolu. Odlično služi pri utrujenosti in onemoglosti, krepi in osvežuje mišičevje in živce ter kljubuje hladnemu zraku. Pomešan z vodo je prijeten za grgranje, za vrat in grlo. Izvrsten kosmetikum! Odznotraj in odzunaj je močnejši in večjega delovanja kot francosko žganje. —

6 dvojnatih ali 2 veliki specialni steklenici za 63 Din, 12 dvojnatih ali 4 specialne steklenice za 99 Din, 36 dvojnatih ali 12 specialnih steklenic za 250 Din že obenem z zabojem in poštino razpošilja po povzetju lekarnar Eugen V. Feller v Stubici Donji, Elsatrg 360, Hrvatska.

Posamezne steklenice «Elsafluida» po 10 Din v lekarnah in sorodnih trgovinah.

Mnogi ne vedo, da je glavni vzrok mnogih trpljenj in boleznih slabo negovano in zato občutljivo telo. Ni domišljavost, temveč le izpolnjenje prirodnega zakona, če negujemo polt in lase. Za racionalno nego telesa slišimo vedno spet hvaliti: Fellerjevo pravo kavkaška Elsa pomado za obraz in kožo, Fellerjevo močno Elsa pomado za lase, Elsa milo zdravja in lepote, ki ne zahvaljuje svoje pristaše samo prijetnim vonjem,

temveč tudi koristnim sestavinam, ki oplemenjujejo kožo. Elsa milo se dobi 5 vrst: Elsa lilijno mlečno, glicerinsko, boraksovo, katransko ter milo za britje. Za poizkušnjo se moreta naročiti 2 lončka pomade za 38 Din; 5 mil za 52 Din, že

z zavojnico in poštino pri lekarnarju Eugenu V. Fellerju, Stubica Donja, Elsatrg 360, Hrvatska.

!! Poravnajte naročnino !!

Pozor! Pozor!

Igralci na harmoniko!

Z današnjim dnem vam radostnim srcem naznanjam, da bom odslej naprej razpečeval po vsem svetu dobro znane in vpeljane najboljše harmonike tvrdke **Franc Lubas in sin v Celovcu**.

Prozvel sem prodajo harmonik to tvrdke in so njih cene pri meni iste, kakor če jih naročite naravnost iz Celovca. Kdor jih pri meni naroči, nima s carino in pošto nebenega opravila. Potrudil se bom, da bom imel v zalogi vse modele harmonik. Pazite na varstveno znamko in nizke cene in tako bo možno vsakomur izmed vas, si kupiti dobro Lubas vo harmoniko. Popravila vsakovrstnih harmonik izvršujem točno in hitro.

Franc Kucler

izdelovatelj harmo ik

Drenov grič pri Vrhniki
(Slovenija)

Zahvala.

Za vse sočutje, izraženo nam ob prebriski izgubi našega nepozabnega sina, oziroma brata, gospoda

Justka Tominca

učitelja v Globokem

se najtopleje zahvaljujemo. Nadalje izrekamo častiti duhovščini, volecenjenim tovarišem in t. varščicam, bratskim sokolskim društvom, slavnemu gasilnemu društvu v Pišecah, gospodom pevcem in vsemu cenjenemu občinstvu od blizu in daleč za čast, izkazano blagomu pokojniku na njegovi zadnji poti, svojo najpristronejšo zahvalo.

V Globokem, dne 17. januarja 1926.

Zahvaljoča rodbina Tominčeva.

Ravno došla velika zaloga

manufakturnega blaga

najnovije mode, po izredno nizki ceni, posebno priporočljive za ženske in nveste, katerim se da snaten popust.

10 Se priporoča Anton Savnik, Škofja Loka.

K ajevna organizacija Samostalne demokratične stranke v Središču ob Dravi naznanja žalostno vest, da so jo njen zvesti član

Jakob Rakuša

mlinar

dne 16. t. m. pri izvrševanju svojega poklica sirtne ponorečil in dne 17. t. m. v ormoški bolnici preminil.

Zemelsko ostavko pokojnikovo smo oledili v torek dne 19. t. m. na središkem mirovdvoru k večjemu počitku.

Ost njegovemu spominu!

V Središču ob Dravi, dne 19. januarja 1926.

Predsedništvo.

Obrtno društvo v Središču ob Dravi naznanja protresljivo vest, da jo njegov član, gospod

Jakob Rakuša
mlinar

dne 17. t. m. preminul nesrečne smrti.

Pokojnika ohranimo v lepem spominu!

V Središču ob Dravi, dne 18. januarja 1926.

Predsednik.

E 358/25/21.

Dražbeni oklic.

Dne 22. marca 1926., ob 9. uri dopoldne, bo pri podpisnem sodišču v sobi št. 20, dražba neopremičnin:

vioz. št. 220, kat. obč. Drašiči, cenilna vrednost 392.578 Din, najmanjši ponudek 242.400 Din;

vioz. št. 183, kat. obč. Slamna vas, cenilna vrednost 3000 Din, najmanjši ponudek 2000 Din;

vioz. št. 101, kat. obč. Krasine, cenilna vrednost 7985 Din, najmanjši ponudek 5390 Din;

vioz. št. 56, kat. obč. Rosalnica in 625 kat. obč. Drašiči, cenilna vrednost 47.467 Din, najmanjši ponudek 73.050 Din.

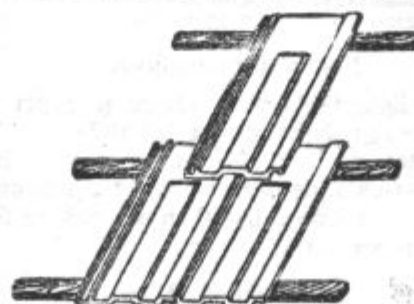
K nepremičnini vioz. št. 56, kat. obč. Rosalnica, spadajo sledeče pritekline: električni motor s žago in mlinom v cenilni vrednosti 62.100 Din.

Pravice, katere bi ne pripuščale dražbe, je oglašiti pri sodišču najpozneje pri dražbenem naroku pred začetkom dražbe, sicer bi se jih ne moglo več uveljavljati glede nepremičnine v sklopu dražitelja, ki je ravnal v dobri veri.

V ostalem se opozarja na dražbeni oklic, ki je nabit na uradni deski sodišča v Metliki.

Okrajno sodišče v Metliki, odd. II.,

dne 6. januarja 1926.

Miklošičeva c. 13

Najtrpežnejše stružno kritje!

Združene opekarnе, d. d. v Ljubljani

prej VIDIC-KNEZ, tovarne na Viču in Brdu

nudijo v poljubni množini, tako dohvašo, najboljšo preiskušeno m-delo stružnikov, z eno ali dvema struzama, kakor tudi bobrovcev (biber) in

zidno opeko.

Stekleni stresnik stalno na zalogi.

Na željo se pošljeta takol popis in ponudba!